

A photograph of a forest stream flowing over moss-covered rocks. The water is clear and creates small cascades. The surrounding forest is dense with tall trees and undergrowth. A green rounded rectangle is overlaid on the top right of the image.

LUONTOSelvitys

Luontoselvitys

– Nummellan osayleiskaava 2025

Sisällys

Johdanto 3

2 Selvitysalue 4

3 Menetelmät ja aineisto 5

3.1 Lähtötiedot 5

3.2 Maastoinventoinnit 6

3.2.1 Luontotyytit ja kasvillisuus 6

3.2.2 Liito-orava 7

3.2.3 Linnusto ja muu eläimistö 7

3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen 8

3.3.1 Kohteiden luokittelu ja raportissa käytetyt lyhenteet 8

3.3.2 Uhanalaisuusluokitus 8

3.3.3 Luontodirektiivi 9

3.3.4 Luontotyyppien uhanalaisuus 9

3.3.5 Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt 9

3.3.6 Luonnonsuojelulain luontotyytit 9

3.3.7 Vesilain luontotyytit 10

3.4 Epävarmuustekijät, luontoselvitysten menetelmät ja toteutus 10

4 Luonnonolojen ja luontoarvojen kuvaus 12

4.1 Suojelualueet 12

4.2 Luontotyytit ja kasvillisuus 12

4.3 Linnusto 12

4.5 Muu eläimistö 18

4.6 Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit 18

4.7 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit 20

4.8 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet 21

4.8.1 Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet 48

4.9 Vieraslajit 52

5. Johtopäätökset ja suositukset maankäytön suunnittelulle 53

5.1 Kaavamerkintäsuositukset 53

5.2. Johtopäätökset 58

Lähteet: 60

Johdanto

Tämä raportti on osa Vihdin kunnan tilaamaa ‘Luontoselvityksen ja ekologisen verkoston tarkastelua’ Nummelan osayleiskaava-alueelta. Sen tarkoituksena on koota yhteen useiden alueella tehtyjen luontoselvitysten keskeiset löydökset ja osoittaa arvokkaat, sekä herkäät luontoalueet yleisen luontotarkastelun lisäksi. Selvityksen tavoitteena on säilyttää alueen luontoarvot ja tuoda näiden osalta tarvittavat tiedot suunnitteluun kunnan kaavoittamisen tueksi, niin että maankäytön suunnittelussa edistettäisiin alueen rikkaiden ja arvokkaiden luontotyyppien, sekä luontoarvojen säilymistä. Lähtökohtana on, että kaavassa voidaan huomioida luonnonsuojelun kannalta arvokkaat luontotyytit ja elinympäristöt sekä edistää kasvillisuudeltaan merkittävien alueiden sekä eläimistölle ja kasvistolle tärkeiden alueiden ominaispiirteiden säilymistä kaava-alueella.

Selvitystyöt ovat alkaneet keväällä 2025 ja valmistuneet syyskuussa 2025. Selvityksen laatimisesta ovat vastanneet Hanna Westerlund ja Tarja Lahtinen Collin, sekä paikkatietoaineistosta Katriina Koski MKN Maisemapalveluista.

Selvityksissä on kuvattu yleispiirteisesti eri elinympäristötyyppejä, lajistoa ja luokitusperusteita luonnonarvoille ja erityisesti selvityksessä on keskitytty rakentamisen ulkopuolelle jätettäväksi suositeltavien alueiden määrittämiseen.

Maastotyöt käynnistettiin keväällä 2025 maaliskuusta alkaen, maastotarkastelussa oli mukana myös siniviherrakenteen ja viherkäytävien yhtenäisyys ja jatkuvuus luontoarvojen kannalta.

Työhön kuuluu tämän raportin lisäksi ‘Nummelan siniviherrakenne ja ekologinen verkosto’-raportti. Koko työhön osallistui Etelä-Suomen MKN Maisemapalveluiden maisema-asiantuntijatiimi: Aura Alaraudanjoki, Auli Hirvonen, Katriina Koski, Tarja Lahtinen Collin ja Hanna Westerlund.

Työtä ohjanneessa ryhmässä toimivat Vihdin kunnan edustajina:

- Marianne Kaunio
- Teija Liuska-Eloranta
- Tarja Johansson
- Annamari Vuola
- Laura Pihlajakangas

- Päivi Haatainen
- Hilska Sanna
- Schmidt Martina
- Räsänen Mervi
- Sari Brusila

Kirjoittajat: Hanna Westerlund ja Tarja Lahtinen Collin

Valokuvat: Tarja Lahtinen Collin, Hanna Westerlund

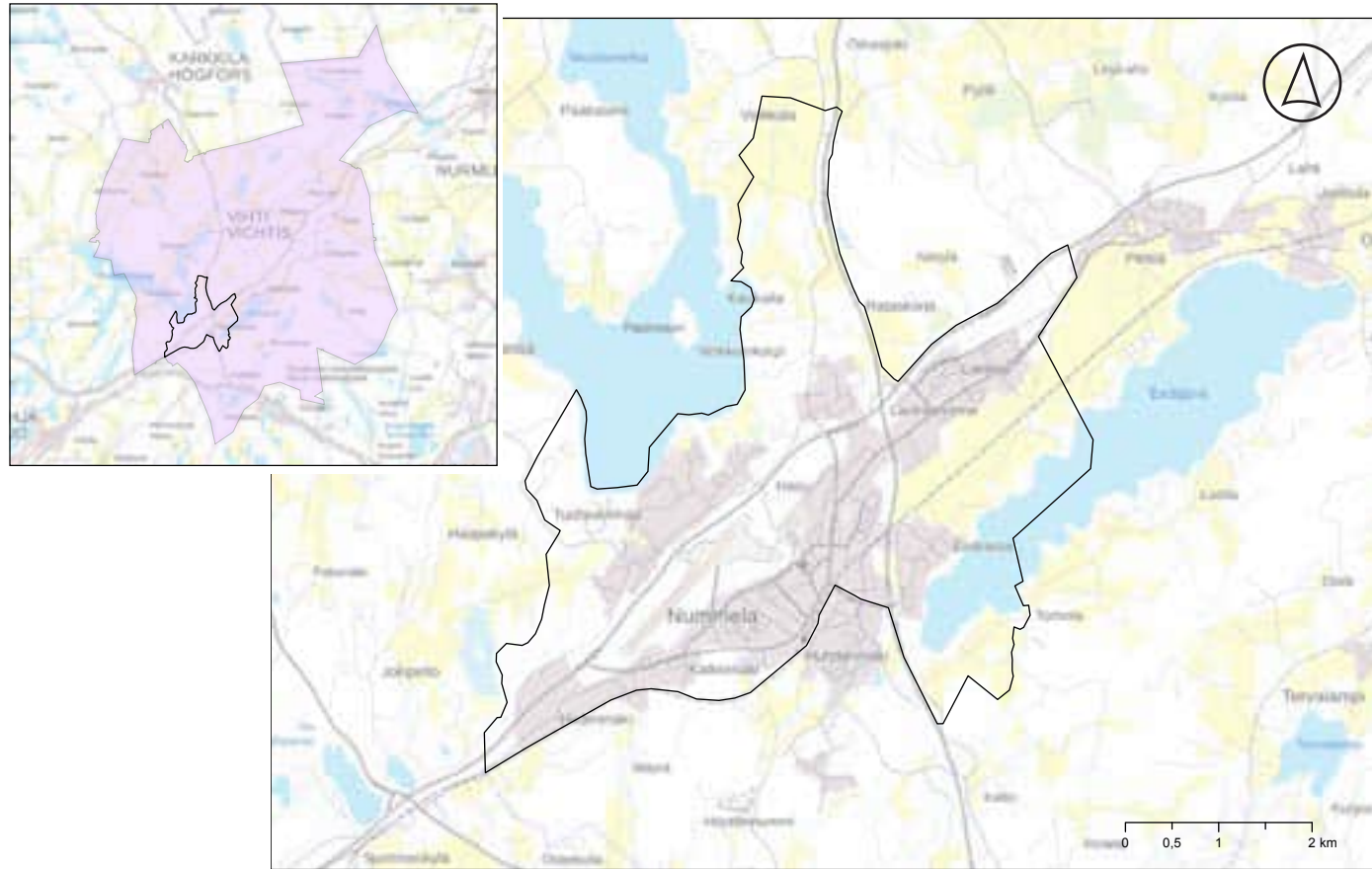
Paikkatieto: ja taitto: Katriina Koski

ProAgria Etelä-Suomi ry / MKN Maisemapalvelut

31.9.2025

NOYK 2025

3

Kartta 1. Sijainti

© Maanmittauslaitoksen taustakartta 2025

2 Selvitysalue

Selvitysalue käsittää Vihdin kunnan keskustataajaman Nummelan nykyiset asemakaavoitetut alueet sekä vielä asemakaavoittamattomia taajaman lieve- ja kasvualueita. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2 094 hehtaaria (20,9 km²) sen rajausta ja sijaintia on esitetty kartassa 1.

Nummela on rakentunut Nummelanharjun päälle ja rinteille. Ensimmäinen Salpausselkä erottuu selkeimmin maisemasta juuri Nummelanharjun kohdalla ulottuessaan korkeimmillaan noin 117 mpy.

3 Menetelmät ja aineisto

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit sekä raportointi. Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskus, Ympäristö-opas-sarja 109, Helsinki.
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö.

Merkittävimpinä lähtöaineistoina selvityksessä ovat olleet seuraavat alueelta aiemmin laaditut selvitykset. Kaikilta alueilta ei kuitenkaan ollut saatavilla näitä tietoja; nämä osa-alueet ovat Veikkoinkorpi, Vuorelan alue, Kopu sekä Kaukoila.

Lähtöaineistoina käytetyt aiemmat selvitykset ja raportit:

- Luontotieto Keiron Oy 2004, Enärannan asemakaavahanke, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2005, Nummelan eteläosien osayleiskaava, Luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2008, Nummelan eteläosien osayleiskaava, Täydentävä selvitys: Kasvillisuus ja linnusto.
- Luontotieto Keiron Oy 2008, Enärannan eteläosan asemakaava N 144 Luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron 2011, Maaniitunlahden asemakaava N 156, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2018, Nummelan lentokentän hallien lupahakemus, Selvitys palosirkoista.

- Luontotieto Keiron Oy 2022, Tuohivehmaa AK N163, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2023, Tuohivehmaa AK N163 luontoselvitys.
- Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2022, Kuikun alueen luontoselvitys.
- Projoplan Oy 2019, Kaava N199 Nummelan Lentokentän asemakaavamuutos Asemakaavan selostus.
- Salminen, O. M. 2010, Nummelan Portti: Kestävän taajamavesienhallinnan kosteikkopuisto. Arkkitehtuuri, Vihdin kunta ja Uudenmaan ELY-keskus
- Silvestris luontoselvitys Oy 2011, Haakkoinmaan luontoselvitys.
- Silvestris Luontoselvitys Oy 2012, Koillis-Lankilan luontoselvitys.
- Silvestris luontoselvitys Oy 2014, Asematie, Kalkkimäki, Ridalinmäki Luontoselvitys.
- Suomen Luontotieto Oy 2010, Vihdin Nummelanharjun käyttömahdollisuuksien kartoitukseen liittyvä luontoarvojen perusselvitys.
- Vihti tekninen ympäristökeskus 2015, Kaava N 171 Nummela, Kalkkimäenrinteen asemakaavamuutos.

Käytetty aineisto on listattu kokonaisuudessaan lähdeluettelossa. Aluetta koskevia tietoja tarkistettiin myös seuraavista julkisista tietokannoista:

- Suomen lajitietokeskuksen tietokannat (Lajitietokeskus, laji.fi)
- Suurpetohavainnot (Luonnonvarakeskus, riistahavainnot.fi)
- Metsätutkimuslaitoksen metsätiedot (Luonnonvarakeskus)

3.2 Maastoinventoinnit

3.2.1 Luontotyytit ja kasvillisuus

Lähtöaineiston kokoamisen ja analysoinnin perusteella suunniteltiin selvityksen maastotyöt. Tausta-aineistona ovat lisäksi toimineet alueelta laaditut kartat, kaavat sekä tilaajalta saadut muut useat suunnitelmat ja selvitykset. Maastoinventointeja suoritettiin kaavoitettavan alueen lähes kaikilla osilla. Inventoimatta jätettiin rakennetut alueet, joilla ei ole enää luontaista kasvillisuutta sekä viljelykset ja yksityiset pihapiirit. Inventoitavat alueet ennakoitiin aiempien selvitysten sekä kartta- ja ilmakuvatarkastelujen perusteella. Alueelta rajattujen luonnonsuojelulisesti arvokkaiden alueiden säilyttämisestä on annettu suositukset.

Tässä selvitystyössä ei keskitytty huolelliseen

lajiston ja kasvien inventointiin, vaan lajisto- ja kasvillisuuskartoituksia tarkasteltiin laajempina kokonaisuuksina mm. luontotyyppien ja luonnon monimuotoisuuden mukaan, kuten sini-viherrakenteen ja viherkäytävän yhtenäisyyden ja niiden jatkuvuuden kannalta. Erityinen huomio kohdistettiin vanhoihin ja kookkaisiin puihin ja puuryhmiin, joiden tiedetään toimivan monelle tarkastelussa olevalle lajille niin elinympäristönä, pesimäpuina kuin ekologisina teinä alueella toiselle. Maastoinventoinneissa tarkasteltiin myös erityisesti alueita, joiden edellisistä selvityksistä oli yli kymmenen vuotta aikaa.

Alueelle on tehty maastokäyntejä 26.3., 24.4., 13.5., 14.5., 10.6., 15.7. sekä 9.9.2025 Maastotyöhön käytettiin yhteensä 7 päivää. Maastotöissä on käytetty ArcGIS Field Maps-karttaohjelmaa. Selvitys on laadittu lähtöaineiston, aikaisempien luonto- ja lajist selvitysten, sekä maastokäynneillä tehtyjen havaintojen pohjalta. Koska useille on jo tehty laajoja luontoselvityksiä, maastokäyntejä keskitettiin myös niihin katvekohtiin, joista aikaisempia selvityksiä ei löytynyt.

Maastotyöt aloitettiin 2025 maaliskuussa, jolloin hankealueen potentiaaliset liito-oravalle soveltuvat alueet kierrettiin läpi, sekä tarkastettiin jo aiemmin tehdyt liito-oravahavainnot. Huhti- ja toukokuussa –25 hankealueelle tehtiin viitasammakkokartoitusta, sekä idänkirsikorento selvityksiä. Kesä-heinä-syyskuussa hankealueella kierrettiin valikoiduilla alueilla tarkastelemassa kasvillisuutta sekä tarkasteltiin myös yleisesti sini-viherrakenteen ja viherkäytävän yhtenäisyyttä ja niiden jatkuvuutta luontoarvojen kannalta. Syyskuussa maastotarkastelussa kierrettiin lakikohteita ja ennalta tiedettyjä arvokkaita luontotyypppejä niiden nykytilan selvittämiseksi.

Maastoinventoinnit jatkuivat maaliskuulta syyskuulle.

Laajan selvitysalueen yleiskuvan saamiseksi kaikki alueen päätiät myös ajettiin läpi ja kuvattiin, alueiden yleisilmeen ja ekologisen verkoston tarkastelun kannalta. Samalla nähtiin mitä muutoksia alueilla mahdollisesti on tapahtunut tai tekeillä vanhoihin luontoselvityksiin nähden.

Kartoituksen maastotöihin osallistuivat luontokartoittaja Hanna Westerlund ja maisema-asiantuntija Tarja Lahtinen Collin. Maisema-asiantuntija Katriina Koski on vastannut kartoista ja paikkatietoaineistosta.

3.2.2 Liito-orava

Liito-oravan esiintymistä inventoitiin huhti-toukokuussa 2025 selvitysalueen niistä osista, missä on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä eli varttuneita ja vanhempia kuusikoita ja kuusisekametsiä. Liito-oravan papanoiden havainnointiolot olivat inventointiajankohtana maastossa heikot, sillä maastoinventointiajankohtaa edelsivät lauha ja heikkoluminen talvi sekä runsaat sateet, ja lumen sekaan talven aikana kertyvät papanat voivat helposti kadota liito-oravien käyttämien puiden tyviltä.

Liito-oravalle tärkeitä elementtejä ovat kerroksellisuus ja sekapuusto, puuston ikä, laho- ja kolopuiden määrä sekä alueen koko. Maastossa inventoitavia alueita määriteltiin ilmakuvien ja aiempien selvitysten perusteella. Liito-oravan elinympäristöksi soveltuvilta metsäalueilta etsittiin ulostepapanoita, joita kertyy liito-oravan talven aikana pesimiseen, ruokailuun, oleskeluun ja liikkumiseen käyttämien puiden tyviltä. Tällaisia puita ovat erityisesti kookkaat kuuset ja haavat. Löydettyjen papanoiden sekä metsän rakenteen ja edellisten löytöjen mukaan arvioitiin liito-oravaesiintymien rajaukset ja lajille tärkeät kulkuyhteydet.

3.2.3 Linnusto ja muu eläimistö

Lähtöaineiston perusteella suoritettiin linnuston osalta elinympäristöpotentiaalin tarkastelu, eli pyrittiin tunnistamaan linnustolle todennäköisesti tärkeät elinympäristöt. Lähtöaineistossa oli runsaasti linnustotietoa, mutta on huomioitavaa, että näissä lähtöaineistossa ei ollut kaikilta osa-alueilta yhtä kattavaa linnustonselvitystä ja joiltain osa-alueilta se uupui kokonaan. Linnustolle arvokkaat alueet on määritelty aiempien raporttien, Lajitietokeskuksen ja olemassa olevien tietojen pohjalta.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien (muut kuin liito-orava), luonnonsuojelulain mukaisten erityisesti suojeltavien eläinlajien ja uhanalaisten eläinlajien osalta suoritettiin niin ikään ns. elinympäristöpotentiaalin tarkastelu eli tunnistettiin ko. lajeille mahdolliset esiintymisalueet maastotöiden yhteydessä. Osalla selvitysaluetta oli aiemmin tehtyjä direktiivilaji-inventointeja kuten viitasammakkoselvityksiä ja nämä aiempien selvitysten tulokset on keskeisiltä osin esitetty tässä raportissa.

Viitasammakkokartoituksia tehtiin kahtena kartoituskierroksena toukokuussa. Viitasammakot ovat hämääaktiivisia, joten kartoitus suoritettiin klo 22–01 välillä. Arviointi viitasammakon esiintymisestä alueella tehtiin jalkaisin näkö- ja kuulohavaintoja tehden. Potentiaalisia kutupaikkoja lähestyttiin rauhallisesti, sillä häiriintyneenä viitasammakot lopettavat laulun ja saattavat olla piilossa veden alla useita minutteja. Kartoituksen aikana alueella kuljettiin hitaasti ja pysähdellessä kuuloтелеmaan koiraiden ääntelyä. Samalla tehtiin arvio ääntelevien koiraiden lukumäärästä ja arvioitiin elinympäristön soveltuvuutta viitasammakolle.

3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen

3.3.1 Kohteiden luokittelu ja raportissa käytetyt lyhenteet

Kohteiden luokittelu Luontokohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Arvoluokitus pohjautuu seuraavaan jaotukseen (pääosin Söderman T. 2003):

a) Kansainvälisesti arvokkaat kohteet. Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 – verkoston alueet, Ramsar-alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA –alueet).

b) Kansallisesti arvokkaat kohteet. Kansallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt, valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA-alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppinä (64 §), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten lajien esiintymispaikat sekä erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat tai kohteella on useita vaarantuneita lajeja. Lisäksi kansallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat ja kulttuurimaisemat.

c) Maakunnallisesti ja alueellisesti arvokkaat kohteet. Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, useiden silmälläpidettävien lajien esiintymispaikat, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/alueellisesti merkittävät muut luontokohteet. Samoin kohde luokitetaan alueellisesti arvokkaaksi, jos kohteella on vaarantuneen lajin esiintymä.

d) Paikallisesti arvokkaat kohteet. Paikallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (ML 10§), yleis- ja asemakaavojen suojeluvaraukset ja harvinaisten lajien (esim. yksi silmälläpidettävä laji) esiintymispaikat sekä muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat luontokohteet.

e) Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet. Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa mutta, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan on sijoitettu luonnonmuistomerkit sekä lähinnä maisemallista arvoa omaavat perinnebiotooppi-kohteet, jotka ovat menettäneet luontoarvojaan laidunnuskäytön loputtua.

Raportissa käytetyt lyhenteet:

- ML metsälaki
- LSL luonnonsuojelulaki
- VL vesilaki
- EU-D1 EU:n lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen 1 laji
- EU-D4 EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen 4 a laji
- CR äärimmäisen uhanalainen
- EN erittäin uhanalainen
- VU vaarantunut
- NT silmälläpidettävä
- DD puutteellisesti tunnettu
- P Paikallisesti arvokas alue
- M Maakunnallisesti arvokas alue
- K Kansallisesti arvokas alue

3.3.2 Uhanalaisuusluokitus

Aiempiin tietoihin pohjaten, sekä lisäksi maastointo- ja inventoinnin yhteydessä havainnoitiin myös uhanalaisia lajeja soveltuvien osien. Uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen lajien uhanalaisuusarviointi (Punainen kirja 2019) sekä uusimpiin Suomen lintujen (Tiainen ym. 2016) ja nisäkkäi-

den (Liukko ym. 2016) uhanalaisuusarviointeihin. Uhanalaisia lajeja ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

3.3.3 Luontodirektiivi

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) on lueteltu eläin- ja liitteessä IV (b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liito-orava ja viitasammakko. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Tämä kieltö perustuu luonnon-suojelulakiin ja koskee erityisesti Euroopan unionin luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuja lajeja.

3.3.4 Luontotyyppien uhanalaisuus

Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen luontotyyppien uhanalaisuus raporttiin (Kontula ym. 2018). Arviointi auttaa kohdentamaan suojelua, hoitoa, ennallistamista, tutkimusta ja seurantaa tarkoituksenmukaisesti.

Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotyypit. Luontotyyppi on silmälläpidettävä (NT), jos sen esiintymät ovat taantuneet tai se on harvinainen. Säilyvän (LC) luontotyyppin esiintymisiin ei kohdistu merkittävää häviämisen uhkaa keskipitkällä aikavälillä. Luontotyyppi kuuluu luokkaan hävinnyt (RE), jos sen kaikki esiintymät ovat hävinneet tarkastelualueelta.

3.3.5 Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt

Metsälain 10 §:ssä määriteltyjä erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat mm. rehevät lehtolaikut, joiden tulee olla luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia. Metsälaki ja siinä annetut luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen tähtäävät säädökset koskevat ainoastaan metsätalouteen liittyviä toimia. Niillä ei ole sitovia vaikutuksia

muuhun maankäyttöön. Metsälain määrittelemät erityisen tärkeät elinympäristöt ovat kuitenkin tärkeitä luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ovat:

- lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.
- ruoho- ja heinäkorvet
- saniaiskorvet sekä lehtokorvet ja letot
- rehevät lehtolaikut
- pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
- rotkot ja kurut
- jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
- karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot, louhikot vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.

3.3.6 Luonnonsuojelulain luontotyypit

Luonnonsuojelulain (1065/2022) 64 §:n mukaan meillä on kolmetoista suojeltua luontotyyppiä sekä kaksi tiukasti suojeltua luontotyyppiä. Näihin luontotyyppihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit ovat:

- Hiekkarannat
- Jalopuumetsiköt
- Pähkinäpensaikot
- Tervaleppämetsät
- Merenrantaniityt
- Lehdesniityt
- Kedot
- Rannikon metsäiset dyynit
- Sisämaan tulvametsät
- Harjumetsien valorinteet
- Meriajokaspohjat
- Suojaisat näkinpartaispohjat
- Kalkkikalliot

3.3.7 Vesilain luontotyytit

Vesilain (587/2011) toisessa luvussa määrätään eräiden vesiluontotyyppien suojelusta seuraavaa: ”Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.” (Vesil 2. luku 11 § 1. mom.) Vesilain nojalla on rajoitettu toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti luonnontilaisten vesistöjen tilaan ja vesilain 1 luvun 15 a § ja 17 a §:n tarkoitus on turvata näiden arvokkaiden luontotyyppien säilyminen.

Vesilain määrittämät vesiluontotyytit ovat:

- Purot ja norot ja niiden välittömät lähiympäristöt. Metsälain 10§:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat lähteiden välittömät lähiympäristöt.
- Lähteet ja lähteiköt. Metsälain 10§:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat enintään 0,5 hehtaarin suuruisten lampien välittömät lähiympäristöt.
- Fladat ja kluuvit. Vesilain mukaan luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan tai kluuvijärven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.
- Järvien, jokien ja merten rantametsät. Vesilain mukaan luonnontilaisen muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan enintään yhden hehtaarin suuruisen järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

3.4 Epävarmuustekijät, luontoselvitysten menetelmät ja toteutus

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen kestoan. Inventointitulokset ilmenevät aina hetkellisistä luonnon tilaa, joka vaihtelee vuosittain. Esimerkiksi liito-oravan esiintyminen vaihtelee sekä vuodenajan että vuosien välillä, lajille sopivan elinympäristön asettamis-

rajoissa. Nummelan osayleiskaavan alueelta on verrattain paljon aiempaa selvitystietoa, jota täydennettiin maastoinventoinnein ja alueen keskeiset luontoarvot on tunnistettu.

Epävarmuustekijöissä on merkillepantavaa kevään ja alkukesän 2025 haasteelliset ja vaihtelevat sääolosuhteet. Talvi oli Etelä-Suomessa hyvin vähäluminen ja sateinen ja tästä johtuen liito-oravan papanat oli vaikea havaita tai ne olivat mahdollisesti lienneet sadevesien mukana. Huomioitavaa keväässä oli liito-oravahavaintojen vähyys.

Samoin viitasammakon osalta kutuaika oli kylmä, tuulinen sekä sää hyvin vaihteleva, mikä vaikeutti parhaan kutuajan määrittämistä ja kutusoitimen havainnointia.

Lisäksi säiden heittelyt saattoivat vaikuttaa muidenkin lajihavaintojen määrään sillä sudenkorentojen tarkkailu (kuten idänkirsikorento) vaikeutui runsaiden sateiden ja nopeasti muuttuvien keliolosuhteiden johdosta.

Tämän selvityksen laajuuden huomioon ottaen, kaikkia kohteita ei voitu tarkastella maastossa yksityiskohtaisesti. Voidaan kuitenkin olettaa, että mikäli maankäytössä ja ympäristössä ei ole tapahtunut suurempia muutoksia, lajit, joita on määritelty aiemmissa selvityksissä, esiintyisivät joiltain osin näillä alueilla edelleen. Raportissa on myös mukana selvityksiä, joiden ajoitus sijoittuu yli 20 vuoden päähän ja näitä havaintoja on käsitelty osana kokonaisuutta, jotta alueiden luontoarvojen alkuperäinen tila voidaan osoittaa. Näiden alueiden kohdalla on suositeltavaa tehdä alempien kaavatasojen vaatimat lisäselvitykset.

4 Luonnonolojen ja luontoarvojen kuvaus

Selvitysalue sijaitsee Länsi-Uudellamaalla Vihdin kunnassa Nummelan taajama-alueen ympärille noin viiden kilometrin säteellä levittäytyvällä alueella, joka on laajuudeltaan 20,9 m2. Selvitysalueutta halkoo lounais-koillissuuntainen reunamuodostelma Ensimmäinen Salpausselkä (Nummelanharju) sekä valtatie nro 25 Hanko-Hyvinkää. Lännessä selvitysalueutta rajaa Hiidenvesi, idässä Enäjärvi rantoineen. Harjun laella tien 25 itäpuolella sijaitsee Nummelanharjun lentokenttä. Selvitysalueen itäpuolella kulkee Hanko-Hyvinkää rautatie. Porintie rajaa aluetta luoteesta-kaakkoon.

4.1 Suojelualueet

Selvitysalueella sijaitsee kolme luonnonsuojelualuetta, joista kaikki ovat yksityisillä mailla; Päivölän lähteikkö ja Päiväranta, joiden lokatiot ovat yhteneväiset, sekä niiden itäpuolelle sijoittuva Päivölän luonnonsuojelualue.

4.2 Luontotyytit ja kasvillisuus

Vihdin alue kuuluu eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Eteläboreaalaisella kasvillisuusvyöhykkeellä puusto on runsasta ja kasvukausi on 160-175 vrk pitkä. Selvitysalueella vaihtelevat monenlaiset luontotyytit, viljelymaisema, kulttuurimaisema ja tiiviisti rakennetut asuinalueet. Kasvillisuus vaihtelee lehdestä kuivaan kangasseen ja karukkokankaaseen, jossa vallitsevana ovat lehtomaiset, tuoreet ja kuivahkot kankaat. Lehdot ja lehtomaiset kankaat sijaitsevat pääosin alavilla ja ranta-alueilla, kun taas tuore kangas ja kuiva kangas vallitsevat luontotyyteinä korkeammilla maastoilla. Näiden joukossa on myös paikoitellen kalliomaita ja hietikoita.

Harjuluonnolle tyypillinen kasvillisuus taas on mäntyvaltainen kangasmetsä, joka on kasvupaikana karumpaa. Harjumetsät ovat EU:n luontodirektiivin suojelema luontotyyppi. Kasvupaikkoina rehevät laajat savikkoalueet sijoittuvat Ensimmäisen Salpausselän etelä- ja kaakkoispuolelle. Selvi-

tysalueella sijaitsee myös monipuolisia viher- ja virkistysalueita, kuten metsiä, puustoisia alueita, niittyjä sekä taajamien kasvillisuutta. Alueeseen kuuluu lisäksi peltoalueita, joista laajimmat ja yhtenäisimmät sijaitsevat Enäjärven ja Oinasjoen ympäristön matalilla laaksoalueilla.

Selvitysalueella esiintyy useita arvokkaita luontotyytejä sekä paikallisesti merkittäviä luontokohteita. Näihin luontotyyteihin lukeutuvat muun muassa norot, purot ja lähteiköt, erilaiset kangasmetsät, lehdot sekä kallioalueet. Selvitysalueen erityispiirteenä voidaan pitää lentokentän avoimia paahdeympäristöjä, jotka muodostavat merkittävän luontotyytin. Tarkemmin luontoarvoja alueen arvokkaimmista kohteista on eritelty kappaleeseen 4.7.

4.3 Linnusto

Selvitysalueen linnustoa on tutkittu vaihtelevasti eri-osa-alueilla, pitkän ajan kuluessa. Tämän vuoksi yhteneväistä ja ajantasaista lajikohtaista tietoa ei ole saatavilla kaikilta osa-alueilta. Linnuston esiintymistä ja pesintää onkin tarpeen tarkastella yksityiskohtaisemmin ja ajankohtaisesti niillä alueilla, joihin maankäytön muutokset sijoittuvat.

Selvitysalueelle ei sijoitu valtakunnallisesti (IBA) tai kansallisesti (FINIBA) tai maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI). Linnustolliset arvot keskittyvät lähtöaineiston mukaan alueelta rajatuille arvokkaille luontokohteille ja erityisesti laajemmille, seudullisesti arvokkaille luonnonarvoalueille, missä sijaitsee monipuolisia toisiinsa kytkeytyviä elinympäristöjä.

Selvitysalueen länsiosan yhtenäisyys on linnuston kannalta tärkeää, kuten myös rannoille painotuvat lintujen suosimat alueet. Lisäksi linnuston kannalta parhaita ympäristöjä ovat vanhaa lehtipuuta kasvavat metsäkuviot vesistöjen, viljelysten ja laidunten läheisyydessä. Alueen linnustol-

lisesti arvokkaat alueet jakautuvat mm. Vuorelan ja Kalkkimäen vanhoihin metsiin, soihin, lentokentän paahdeympäristöön, ranta-alueisiin ja rantaluhtiin, maatalousalueisiin ja peltoaukeisiin, jyrkänteisiin ja kallioihin sekä niityille ja kosteikolle. Uusympäristönä lentokenttäalue ja kiitoradat muistuttavat luonnon avoimia ympäristöjä. Monet linnut viihtyvät avoimilla alueilla, joissa ne näkevät helposti saalistajat ja pääsevät liikkumaan vapaasti. Lentokenttäalueella on myös

suhteellisen vähän ihmisiä ja häirintää, vaikka lentokenttä onkin toiminnassa. Arvokkaista linnustoalueista eritellympi kuvaus alla. Lähtöaineiston mukaiset arvokkaat linnustoalueet on esitetty kartalla 2.

Enäjärven rantavyöhyke on kauttaaltaan linnustollisesti monipuolista

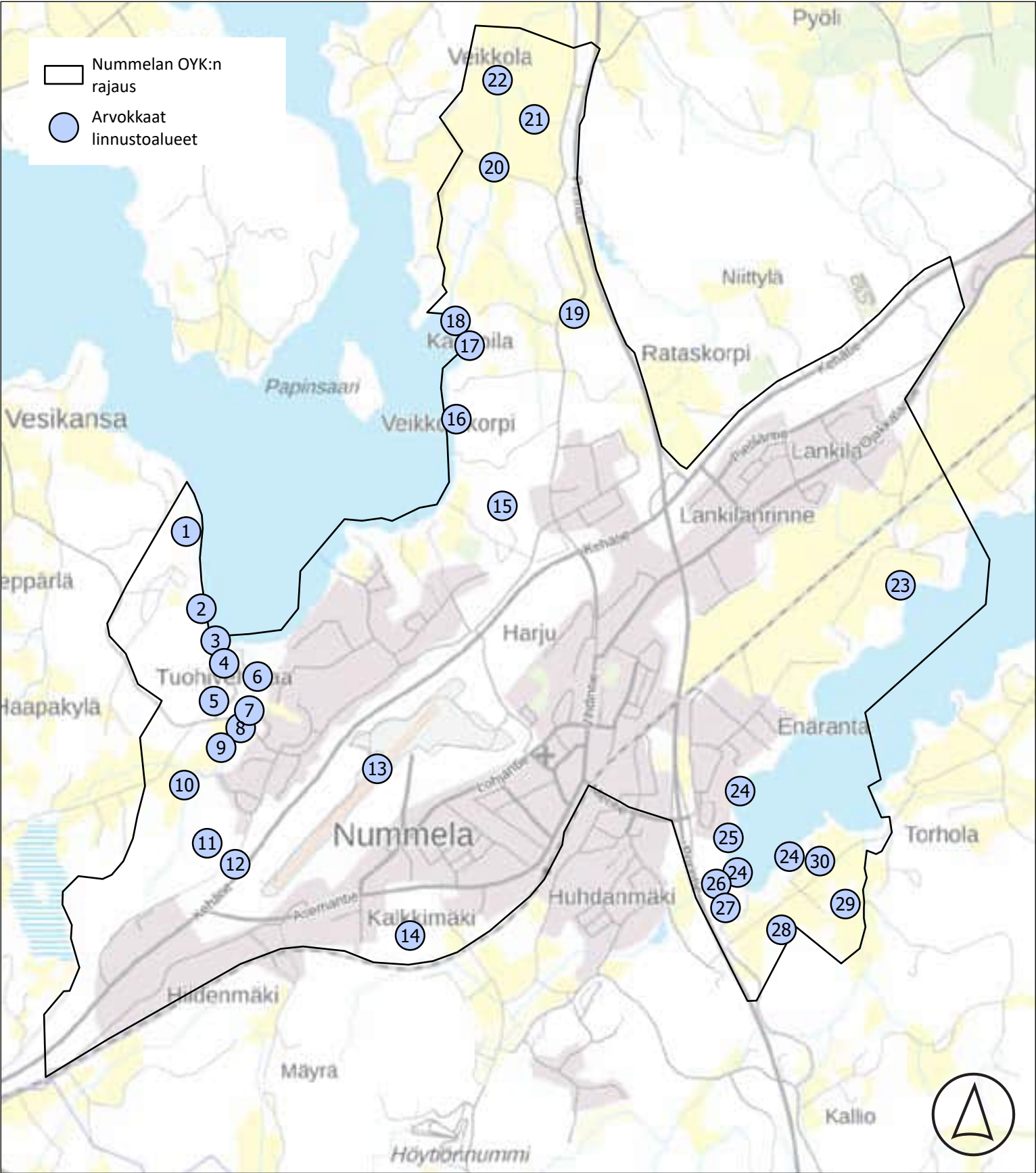
Taulukko: selvitysalueen arvokkaat linnustoalueet

Nro	Alue	Perustelut
1	Vuorelan vanhat metsät	Varttunut, järeä puusto; järven läheisyys, laaja yhtenäinen metsäalue
2	Maaniitunlahden rannan kalliojyrkänteet	Häiriötön ympäristö, hyvät pesimäalueet ja näkyväisyys
3	Maanitunlahden ranta-alue, ter- valeppäluhta	läkäs puusto, kolopuut, luhtaiset ja pajukkoiset rannat
4	Maaniitunlahden avoin ympäristö	Avoimet alueet, vanha maatalousympäristö, reunavyöhykkeineen ja ojineen
5	Haapakylän avoimien alueiden reunametsät ja saarekkeet	Avoimet peltoalueet reunavyöhykkeineen ja ojineen; liittyy Vuorelan metsiin ja järveen
6	Tyrynojan kokonaisuus	Kokonaisuudessaan erittäin monimuotoinen alue, jossa eri-ikäistä puustoa, lahoppuuta, tiheikköjä, kosteikkoa
7	Tyrynojan patoallas	Altaan rantavyöhykkeet, kelluvat kasvit ja kasvilautat, rantakasvillisuus, upokasvit monipuolinen ravinto, pesimäympäristö; vesilinnuille tärkeä alue
8	Tyryn lampi	Lammen rantavyöhykkeet, kelluvat kasvit ja kasvilautat, rantakasvillisuus, upokasvit monipuolinen ravinto, pesimäympäristö; vesilinnuille tärkeä alue
9 / 10	Tyrynojan lähipellot	Avoin ympäristö, joka yhdistyy Tyrynojan varren monipuolisiin puustoihin alueisiin ja kosteikkoihin sekä Kopunsuon korpimaisiin alueisiin
11	Kopunsuo	Monimuotoinen arvoiltaan, runsaasti lahoppuuta ja koloppuuta, häiriötön korpimainen pesimäympäristö
12	Kopunsuo ja valtatie 25 väliset alueet	Laajat puustoiset alueet yhdistyvät Kopunsuohon
13	Lentokentän ympäristö	Metsien ja kulttuuriympäristön rajoilla elävien lintujen kannalta arvokas, avoin alue
14	Kalkkimäki	Varttunutta puuta, lahoppuuta ja koloppuuta; alueella esiintyy vanhan metsän ilmentäjälajeja ja monimuotoisuuden indikaattorilajeja
15	Päivölän ls. alue	Häiriötön ja monipuolinen alue, jossa ei ole tehty pitkään aikaan metsänkäsittelyä
16	Hiidenveden rannat ja jyrkänteet	Häiriötön ympäristö, hyvät pesimäalueet ja näkyväisyys
17 / 19	Kaukoilan tuore lehto	Lahoppuuta ja koloppuuta, lähistöllä runsaasti pihapiirejä ja avointa aluetta

Nro	Alue	Perustelut
20	Veikkolan rakennettu kosteikko	Pajukkoinen ja tiheä ympäristö; kosteikossa runsaasti ravintoa, häiriötön pesimäympäristö, avoimien alueiden keskellä
21	Kaukoilan –Veikkolan peltoaukeat ja kulttuurimaisemat	Maatalousympäristön lajeille arvokas, liittyy Enäjärven suojaisiin ja pajukkoisiin ranta-alueisiin; avo-ojat
18 / 22	Oinasjoen suisto ja lähivyöhykkeet	Luhtainen ranta-alue, suojaiset pajukot, pesimä- ja ruokailualue
23	Lankilan maatalousympäristö	Muuttolintujen ja maatalousympäristön lajien kannalta arvokas; reuna-alueet järven ja metsien suuntaan, avo-ojat, joiden varsilla runsaasti hyönteisiä ja monipuolista kasvillisuutta
24	Enäjärven ranta-alueet	Monipuolinen ja yhtenäinen kokonaisuus, jossa rantaluhtaa, rantametsää, lehtoa; runsaasti lahoppuuta ja koloppuuta, varttunutta puustoa; suojaa, ravintoa ja pesimäpaikkoja
25	Ridalin tilan pihapiiri	Vanhat rakennukset ja pihapiirit tarjoavat ravintoa, pesäpaikkoja ja suojaa
26	Nummelanportin rakennettu kosteikko ja avoimet alueet	Kosteikkoympäristö tarjoaa ravintoa. Lähistöllä sekä avoimia alueita, että suojaisaa rantavyöhykettä pesintään.
27	Kuikun tila ympäristöineen	Vanhat rakennukset ja pihapiirit tarjoavat ravintoa pesäpaikkoja ja suojaa
28	Torholansuon reunavyöhykkeet	Lahoppu, korpimaisuus, eristyisyys, laajaan suoalueeseen yhdistyminen
29	Hurrin tila ympäristöineen	Vanhat rakennukset ja pihapiirit tarjoavat ravintoa pesäpaikkoja ja suojaa
30	Avoin viljelysalue; pellot, kesannot, niityt	Maatalousympäristön lajeille arvokas, liittyy Enäjärven suojaisiin ja pajukkoisiin ranta-alueisiin; avo-ojat joiden varsilla runsaasti hyönteisiä ja monipuolista kasvillisuutta

Kartta 2. Arvokkaat linnustoalueet

Vuorelan metsät jyrkänteineen tarjoavat arvokasta pesimäympäristöä linnuille

4.5 Muu eläimistö

Selvitysalue sijoittuu Suomen eliömaantieteellisessä aluejaossa läntisen Uudenmaan eliömaakuntaan, jota leimaavat Etelä-Suomen monimuotoisten elinympäristöjen eläinlajit. Tällaisia ovat muun muassa hirvet, peurat, ketut ja jänikset, sekä yleiset linnut, kuten varpuset, harakat ja närhet. Alueen metsissä ja rannoilla tavataan myös petolintuja, kuten haukkoja, sekä rannoilla saukkoa.

Taajaman ympäristö on soveliaasta elinympäristöä lajeille, jotka eivät ole häiriöherkkiä. Tällaisia ovat mm.orava, rusakko, supikoira ja kettu sekä joukko erilaisia pikkunisäkkäitä. Alueelle tyypillisiä pienriistaeläimiä ovat mm. metsäjänis, rusakko, fasaani, kanadanhanhi ja eräät vesilinnut sekä pienpedoista piisami, minkki, kettu ja supi.

Selvitysalueella ja sen läheisyydessä voi levinneisyytensä puolesta esiintyä kaikkia suurpetojamme, joista tuoreita havaintoja löytyy sudesta sekä ilveksestä (LUKE 2025).

Elinalueita monipuolistavat järvien rannat ja lehdot sekä hakkuilta säilyneet vanhemman metsän kuviot, joilla on merkitystä muillekin vanhoja metsiä suosiville eläinlajeille kuin liito-oravalle. Kokonaisuudessaan alue on monimuotoinen, ja siellä vaihtelevat tiheä kaupunkirakentaminen, pellot ja metsät, että ranta- ja harjualueet.

4.6 Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit

Luontodirektiivin liitteen IV a mukaisista tiukasti suojeltavista lajeista selvitysalueella esiintyy lähtötietojen sekä kevään 2025 inventointien mukaan liito-oravaa, idänkirsikorentoa sekä viitasammakkoa. Lisäksi alueella voi mahdollisesti esiintyä saukkoa ja suurpetoja.

Lähtöaineiston ja kevään 2025 inventointien mukaiset liito-oravan elinalueet on esitetty **liitteessä 1**. Liito-oravan esiintyminen painottui kevään 2025 haastavista sääolosuhteista johtuen vähäisiin uusiin havaintoihin, joten aineisto pohjaa pääosin aiempiin lähtötietoihin. Selvitysalueen runsaimmat liito-oravahavainnot painottuvat sen länsi-eteläosiin, joista Vuorelan metsät (kevään 2025 maastohavainto ja Lajitietokeskus) sekä Kopunsuo ympäristöineen (Tuohivehmaan luontoselvitykset 2022, 2023), sekä Kalkkimäki (Asematien, Kalkkimäen ja Ridalinmetsän luontoselvitys 2014) ja Torholansuon lehto ja sen länsireuna (Kuikun alueen luontoselvitys 2022) ovat selvimmän lajin reviiriä. Myös joitain yksittäisiä havaintoja liito-oravasta on löytynyt Lankilan ja Veikkolan alueelta.

Muiden luontodirektiivin liitteen IV a lajien osalta suoritettiin elinympäristöpotentiaalitarkastelu eli lähtötietojen ja maastotöiden perusteella arvioitiin ko. lajien esiintymisen mahdollisuuksia ja todennäköisyyttä alueella.

Lepakoista alueella esiintyy Etelä-Suomessa yleisinä tavattavia pohjanlepakkoa, isoviiksi- ja viiksisiippaa ja vesisiippaa. Lepakoiden kannalta parhaita mahdollisia esiintymisalueita selvitysalueella ovat varttuneemmat metsäkuviot, mosaiikkimaiset kulttuuriympäristöt, joihin sisältyvät niitty- ja peltokuviot ja niiden läheiset pihapiirit erityisesti, jos pihoissa on vanhoja rakennuksia. Pohjanlepakko suosii puoliavoimia metsä- ja kulttuuriympäristöjä ja sen esiintyminen on mahdollista erityisesti asutuksen läheisyydessä, sekä osin myös tavanomaisilla talousmetsäalueilla. Selvitysalueen läntisessä osassa on vesisiippoista havaintoja Haakkoinmaan ranta-alueilla. Viiksi- ja isoviiksisiipoille potentiaalisia alueita löytyi Kopunsuolta, Hiidenmäestä (Tuohivehmaa luontoselvitys 2022), lentokentän

ympäristöstä (Nummelan asemakaavamuutoksen luontoselvitys 2022) sekä Kuikun alueelta (Kuikun alueen luontoselvitys, 2022). Myös Lankilan luontoselvityksissä todettiin lepakoille soveltuvia alueita (Koillis-Lankilan luontoselvitys, 2012). Lähtöaineiston mukaiset lepakoiden käytämät elinalueet on esitetty **liitteessä 2 (salattu)**.

Lepakkoselvitysten perusteella rajattavat kohteet luokitellaan kolmeen luokkaan:

- **Luokka I:** Lainsäädännöllä suojellut kohteet. Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.
- **Luokka II:** Erityisen tärkeät kohteet. Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakoita säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen. Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.
- **Luokka III:** Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoille yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta. Kaikki alueet, joilla lepakoita on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).

Viitasammakolle soveltuvia elinympäristöjä eli matalia ja reheväkasvustoisia vesistöjä ja pientä vesiä alueella on jonkin verran ja lajista joitain aiempia selvityshavaintoja. Nuo alueet ovat Kuikun ranta (Kuikun alueen luontoselvitys, 2022), Enärannan pohjoisosa (Lajitietokeskus 2025), sekä Kaukoilan ranta (kevään 2025 maastohavainnot). Potentiaalisimmat viitasammakon elinympäristöt ovat hankealueen matalimmat lahdet sekä kaivetut vesialtaat, joita on asutuksen liepeillä muutamia. Lisäksi Kaukoilan rannasta ja Veikkolan kosteikolta löytyi kevään 2025 maastohavainnoinneissa idänkirsikorentoja. Idänkirsikorentoa esiintyy runsaskasvustoisten lampien ja järvenlahtien rannoilla. Tyypillisiä biotooppeja ovat pitkien, suojaisten ja ruovikkorantaisten merenlahtien rantaniityt sekä runsaskasvustoiset makeanveden lampareet. Lähtöaineiston sekä kevään 2025 inventointien mukaiset viitasammakko- ja idänkirsikorentohavainnot on esitetty **liitteessä 3 (salattu)**.

Saukon elinpiirit ovat tyypillisesti laajoja ja vesistöistä toiseen siirtyessään se voi kulkea kaukanakin rannasta. Saukon elinpiirin on arvioitu käsittävän noin 20–40 kilometriä vesistöreittejä. Saukon esiintyminen alueen järvissä tai niiden laskupuroissa on todennäköistä ja lajista löytyy merkintä Lajitietokeskuksen havainnoissa selvitysalueelta tai sen läheisyydessä.

Alueella voi myös levinneisyytensä puolesta esiintyä kaikkia suurpetojamme. Näistä ilves ja susi on havaittu selvitysalueelta tai sen läheisyydestä Luonnonvarakeskuksen ylläpitämässä suurpetohavaintopalvelussa.

4.7 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit

Silmälläpidettävistä ja uhanalaisista luontotyypeistä alueella esiintyvät alla olevassa taulukossa esitetyt luontotyypit. Nämä kohteet on avattu tarkemmin alla olevassa kappaleessa 4.8.

Taulukko: Selvitysalueella esiintyvät silmälläpidettävät ja uhanalaiset luontotyypit (CR= äärimmäisen uhanalainen, EN=Erittäin uhanalainen, VU=Vaarantunut, NT=Silmälläpidettävä, DD=puutteellisesti tunnettu)

Luontotyyppi	Status	Kohde, jolla esiintyy
Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	EN	A5, D1
Tuore keskiravinteinen lehto	EN	A5, A14, B2, B7
Kuivahkot kangasmetsät	EN	C5
Lehtokorpi	EN	A6, B1, C2
Lähteikkö	EN	A3, A4, A6
Ruohokorpi	EN	C2
Tervaleppäluhta	EN	B3
Tuore runsasravinteinen lehto	EN	A5, A18, D2, D3
Avoluhta	VU	B4
Keskiravinteinen lehto	VU	A2
Kostea runsasravinteinen lehto	VU	C3
Metsäkeidassuo	VU	B6
Rantaluhta	VU	A17
Tuore kangas	VU	C4, C6
Tuore runsasravinteinen lehto	VU	B5, D2, D3
Tuore kostea lehto	VU	A5
Varttunut lehtipuuvaltainen lehtomainen ja tuore kangas	VU	C1
Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas	VU	A13
Varttunut tuore kangas	VU	A11, A16, B8, B9, B10
Kostea keskiravinteinen lehto	NT	A10, A14, C3
Varttunut havupuuvaltainen lehtomainen kangas	NT	A12, B11, C1
Havumetsävyöhykkeen norot	DD	A1, A2

4.8 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Selvitysalueella sijaitsee kolme luonnonsuojelualuetta, joista kaikki ovat yksityisillä mailla; Päivölän lähteikkö ja Päiväranta sijaitsevat samalla alueella, ja niiden itäpuolelta löytyy Päivölän luonnonsuojelualue.

Lähtöaineiston sekä tämän selvityksen pohjalta tehtyjen maastoinventointien perusteella on rajattu luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet, jotka on esitetty seuraavassa. Niiden sijainnit ja rajaukset tekstin numeroinnin mukaan löytyvät kartalta 3. Kohteiden rajaukset ovat lähtöaineiston mukaiset ja niitä on osittain tarkistettu alueella aiempien selvitysten jälkeen tapahtuneen maankäytön johdosta. Lakikohteiden tila on käyty läpi maastossa jokaisen kohteen osalta. Tarkkoja kasvillisuusinventointeja ei tämän selvityksen puitteissa kohteissa ole tehty.

Lain kohdat ja säädökset joihin viitataan:

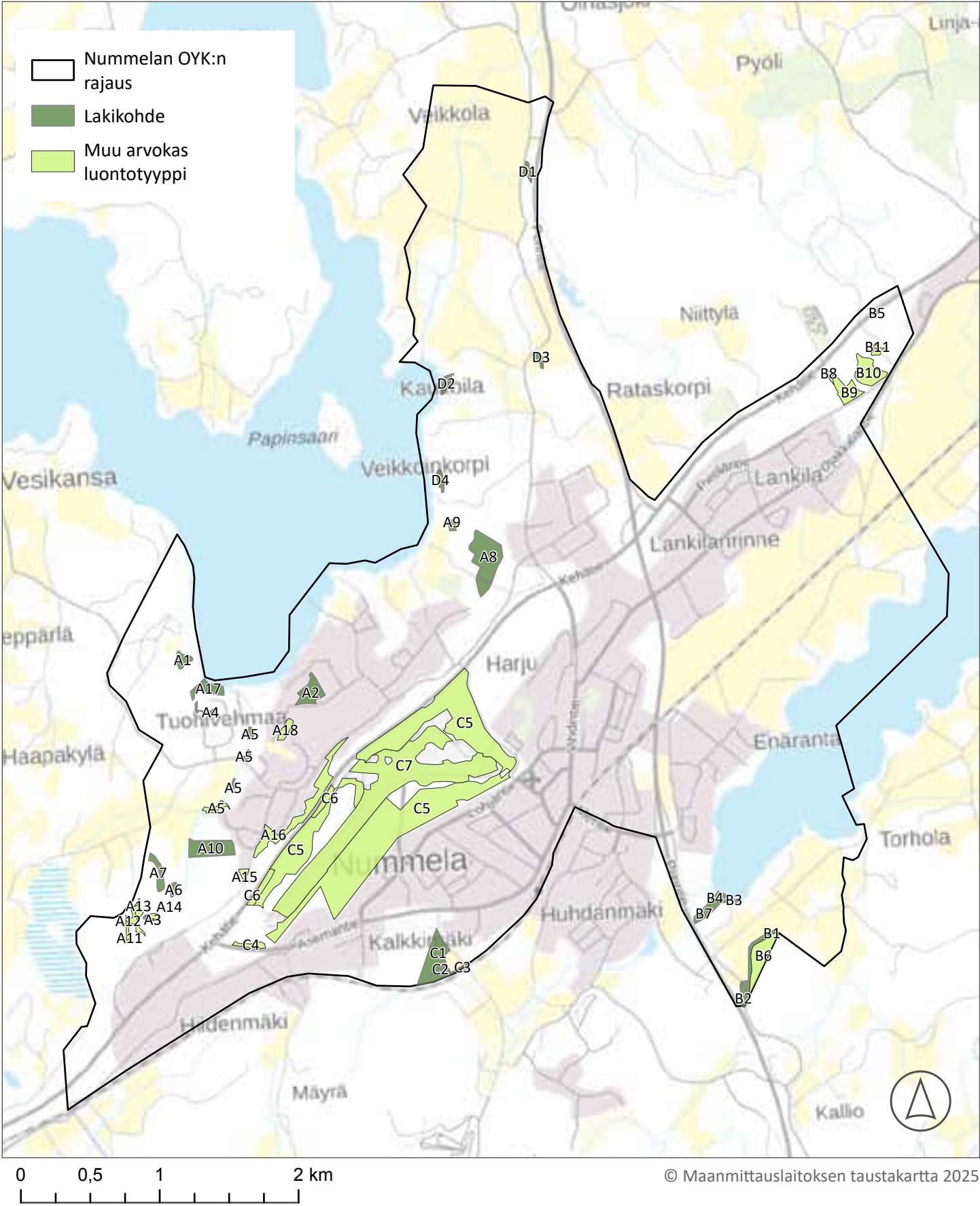
- **EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY), liite IV a ja b:** luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien sekä uhanalaisten ja muiden arvokkaiden luontotyyppien suojelusta. Tiukasti suojellut lajit Liite IV(a/b) – Tiukasti suojeltavat eläin- ja kasvilajit, joiden tahallinen tappaminen, pyydystäminen, häiritseminen sekä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä.
- **Suomen luonnonsuojelulaki 49 luku 1 §:** Tiukasti suojellut lajit. Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. "Tiukasti suojellun eläinlajin yksilön tappaminen, vahingoittaminen, pyydystäminen, ottaminen tai häiritseminen on kielletty. [...] Kiellettyä on myös lajin lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen."

- **Suomen luonnonsuojelulaki 8 luku 75 §;** Uhanalaiset eliölajit
  - **76 §:** Uhanalaisten eliölajien huomioon ottaminen
  - **77 §:** Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu
  - **80 §:** Uhanalaisten elinympäristöjen hoito
- **Suomen luonnonsuojelulaki 8 luku 78§;** Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu
- **Metsälaki 3 luku 10 §;** Monimuotoisuuden säilyttäminen ja erityisen tärkeät elinympäristöt
- **Vesilaki 2 luku 11 §;** Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Selvitysalueella esiintyy paljon erilaisia luontotyypejä ja vaihtelevuutta. Kuvassa Torholan-suon länsireunan mustikkatyyppin kangasmetsää.

Kartta 4. Selvitysalue jaettiin neljään osaan maastokartoituksia varten ja kohteet on jaoteltu sijainnin mukaan tämän A-D jaotuksen mukaisesti.

A1. Tuohivehmaa noro

Pinta-ala: 0,81 ha
Lakiperusteet: Vesilaki § 2:11; luonnontilainen uoma (noro); Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY; Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri; Metsäkeskuksen erityisen tärkeä elinympäristö nro. 9011
Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: DD norot (puutteellisesti tunnettu luontotyyppi)
Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava
Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Tuohivehmaan noro on metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, jossa pääpuulaji on varttunut tervaleppä. Muu lajisto vaatii tarkempaa inventointia. Noro sijaitsee Vuorelan metsän alueella, mikä kuuluu liito-oravan ydinalueeseen. Alue on saanut kehittyä ilman hakkuita noin 1970-luvulta eteenpäin.

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään. Alue huomioidaan mahdollisissa ympärillä tehtävissä metsänhoidollisissa toimenpiteissä riittävine suojavaikuttajineen lajien elinalueen suojelemiseksi ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseksi. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

A2. Haakkoinmaa, lehto ja noronotko

Pinta-ala: 2,36 ha

Lakiperusteet: Vesilaki § 2:11; luonnontilainen uoma (noro). Metsälaki 10 § : Erityisen tärkeä elinympäristö: Noro ja sen lähiympäristö

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU, keskiravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Vuorijalava, VU, koko maassa rauhoitettu kasvi

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kaakosta luoteeseen virtaava osittain luonnontilainen noro, joka kulkee jyrkässä sammaloituneiden kivien peittämässä luonnollisessa uomassaan noin 150 metrin matkalla. Aluetta rajaavat tiet ja pientalotontit. Maastokäynnillä noro oli kuiva, mutta veden virtaama on sen jyrkkäreunaisuuden huomioiden kausittain runsas. Puuston valtalaji on kuusi, seassa myös koivuja ja haapaa. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. käenkaali, mustakonnanmarja, jänönsalaatti. Pieniä tammen taimia on runsaasti notkossa.

Alue on pääosin keskiravinteista käenkaali-oravanmarjalehtoa (OMaT). (Haakkoinmaan luontoselvitys 2011)

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään. Alue huomioidaan mahdollisissa ympärillä tehtävissä toimenpiteissä riittävine suojavyöhykkeineen. Alueen suojavyöhyke on nykyisellään jo minimissään. Pientaloasuminen ja tiestö on tuonut alueen reunoille täyttömaan/aurauksen mukana haitallisia vieraslajeja kuten jättipalsamia ja vieraslaji valkokarhunköynnöstä. Alueen lajiston ja luonnontilaisuuden säilyminen edellyttää toimia vieraslajien poistoon.

A3. Haakkoinmaa lähteikkö

Pinta-ala: 0,13 ha

Lakiperusteet: Vesilaki § 2:11: Lähteikkö, Metsälaki10 §: Erityisen tärkeä elinympäristö; Lähteiköt ja niiden lähiympäristöt

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN lähteiköt

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Alueella tehdyssä tuoreessa luontoselvityksessä (Haakkoinmaan luontoselvitys 2023) kuvio on rajattu lähteiköksi. Pohjavesi purkautuu lähteessä tihkupintana. Kuvion nuori puusto on puoliavointa ja lehtipuuvaltaista. Kenttäkerroksessa on runsaasti ruohovartista lajistoa, lehväsamalia ja saniaisia. Metsänkäsitely ja hakkuut ovat vaikuttaneet kohteen arvoon heikentävästi.

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja sen annetaan luonnontilaistua.

Haakkoinmaan jyrkkä noronotko oli syyskuussa kuiva, mutta maastosta voidaan päätellä veden virtaaman olevan ajoittain runsas

A4. Tuohivehmaa, peltolähteiköt

Pinta-ala: 0,44 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 §, Erityisen tärkeät elinympäristöt: Lähteiköt ja niiden lähiympäristöt; Vesilaki § 2:11a lähteet; Luonnonsuojelulaki 49 §; Suojellun direktiivilajin elinpiiri: Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN lähteiköt

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava, lepakko **Arvoluokitus:** Maakunnallisesti arvokas

Kahden erillisen peltolähteikön muodostama kokonaisuus. Itäisemmässä osassa on kaksi lähteensilmää eli allikkolähdettä, josta norot laskevat itään. Läntinen peltosaareke on hetteikkölähde eli pohjavesi purkautuu tihkupintana. (Maanitunlahden asemakaava luontoselvitys 2011).

Aiemman selvityksen jälkeen on alueelle tullut lisää rakentamista ja lähteet ovat ympäristöstään tiukasti rajatut. Niiden välissä kulkee kevyen liikenteen reitti. Kasvillisuus lähteikköjen välittömässä läheisyydessä on rehevää lehtoa, jossa tuomea, kuusta, koivua, metsäkortetta, ranta-alpia, mesiangervoa, hiirenporrasta, kastikoita ja saroja.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja huolehditaan riittävän laajasta suojavyöhykkeestä, mikäli rakentaminen lähteiden ympäristössä jatkuu. Lähteikköjen vesitalous on herkkää ja toimenpiteet kauempanakin voivat vaikuttaa negatiivisesti lähteisiin. Suojavyöhykkeiden laajentaminen on myös mahdollista sallimalla puuston kasvu. Tämä lieventää lähteisiin ja niiden lajistoon kohdistuvaa ihmisvaikutusta. Ympäristön ojitus voi myös vaikuttaa lähteisiin negatiivisesti alentamalla pohjaveden pintaa.

Tuohivehmaan peltolähteiköissä on lähteensilmä ja tihkupintaa.

Tuohivehmaan peltolähteiköt sijaitsevat keskellä rakennettua avointa ympäristöä.

A5. Tyrynojan purolaaksokokonaisuus

Pinta-ala: noin 2 ha

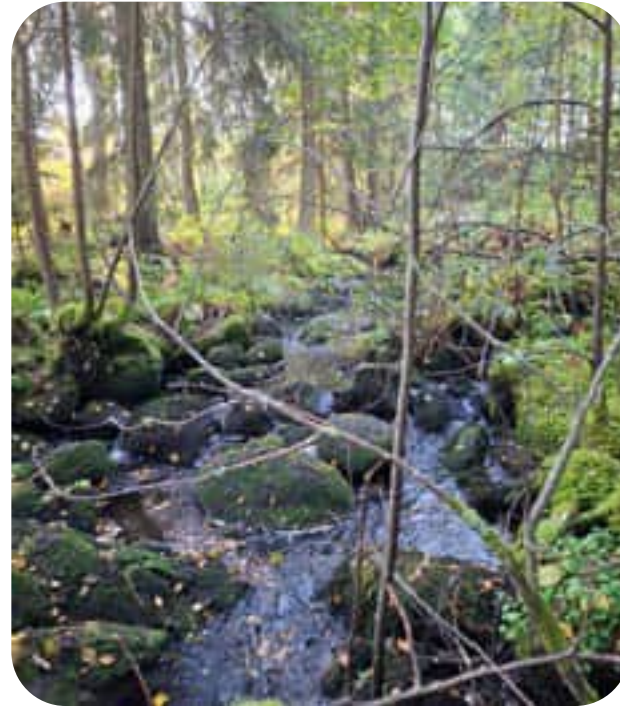
Lakiperusteet: Metsälaki10 § erityisen tärkeät elinympäristöt: lehdot; Metsälaki10 §; purojen lähiympäristöt; Vesilaki § 2:11 lähteet; Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY; Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN kangasmaiden purot, EN tuore runsasravintainen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Kalliopunossammal, (*Porella cordaeana*), lepakko

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Tyrynojan kokonaisuus on merkittävä puron uomaa noudatteleva alue, jossa huolimatta ihmisvaikutuksesta, on edelleen paljon luonnontilaisen kaltaisia ja arvokkaita osia. Tien eteläpuolella on lampi, joka on rakennetun patoaltaan yhteydessä. Tyrynoja saa alkunsa Heinälammelta ja laskee Maaniitunlahteen. Myös Kopunsuon kuivatusojia on ohjattu Tyrynojaan. Selvitysalueella puro kulkee noin 1,5 km matkan. Tyrynojan varsi toimii elinympäristönä monipuoliselle hyönteis-, kasvi- ja nisäkäslajistolle. Lisäksi se on arvokas ekologinen käytävä sekä ruokailualue monille lajeille, mm. liito-oravalle ja lepakoille.

Tyrynojan luonnontilaiset osuudet, puron virtaama eteläpuolella syyskuussa

Vesikansantien pohjoispuolella Tyrynojan varressa sen molemmin puolin on rehevää tuoretta ja kostea lehtoa. Lehdossa on suuria tervaleppiä, harmaaleppiä, haapoja sekä tuomea. Lehdon lajistoon kuuluvat suuret saniaiset. Lehto on osittain lähdevaikutteista, sillä etenkin puron itäpuolen rinteessä näkyy tihkupintaisuutta. Sammallajistossa on mm. lehväsamalia. (Maaniitunlahden asemakaava Luontoselvitys 2011). Lehväsamalat ovat luonnontilaisuuden ja häiriöttömyyden sekä ympäristön puhtauden indikaattorilajeja.

Lähellä Vesikansantietä Tyrynoja on luonnontilaisen kaltainen, päättyen patoaltaaseen ja Tyynelän lampeen tien eteläpuolella. Allas on syntynyt alunperin Tyynelän tilan tiilitehtaan kaivuumaista. Puro tästä etelään päin on luonnontilaisen kaltainen, sorapohjainen ja kirkas ja siinä on sammalten peittämiä kiviä. Ranta-alueilla kasvaa mm. kortetta, suursaniaisia ja luhtalemmikkiä. Alueella on kasvaa runsaat vesisammalkasvustot sekä vaarantunut sammallaji (Maaniitunlahden luontoselvitys 2011). Tästä Kopunsuon suuntaan mentäessä puro kulkee betoniputken lävitse ja luonnontilaiset sekä ihmisvaikutteiset osat vaihtelevat.

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään. Alue huomioidaan mahdollisissa sen ympärillä tehtävissä toimenpiteissä riittävine suojavyöhykkeineen lajien elinalueen suojelemiseksi ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseksi. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

Tyrynoja on selvitysalueen monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiä kohteita. Veden kulku tulee säilyttää ennallaan riittävän suojavyöhykkeen sisällä ja alue rauhoittaa rakentamiselta ja muutoksilta riittävine suojavyöhykkeineen. Paikoittain Vesikansantien pohjoispuolella rakentaminen ja hakkuut ovat ulottuneet jo varsin lähelle Tyrynojaa. Puroon ei tule johtaa hulevesiä, mikä säilyttää alueen arvokkaat piirteet ja lajiston elinmahdollisuudet. Tyrynojalle ei tulisi suunnitella virkistyskäyttöä, sillä lajisto on herkkää kulumiselle ja häirinnälle.

Vesikansantien eteläpuolella sijaitsevat laajat vanhat laidunalueet/joutomaat toimisivat myös jatkossa monimuotoisuutta tukevana laidunkäytössä ja/tai niistä voisi erottaa laajan niittymäisen alueen suojavyöhykkeeksi Tyrynojalle, vaikka avoimelle alueelle rakennettaisiinkin.

Tyrynojan läheisyyteen on levinnyt useita haitallisia vieraslajeja. Eteläpuolella vanhan laitumen yhteydessä lähellä Vesikansantietä on maanläjitystä, missä kasvaa lupiinia ja valkokarhunköynnöstä. Pohjoispuolen rannoille on levinnyt runsaasti jättipalsamia. Alueen luonnonarvojen säilyminen edellyttää vieraslajien kartoitusta ja torjunnan pitkäjänteistä suunnitelmaa.

A6. Kopunsuon lähteikkö, lähdepuro, saniaislehtokorpi

Pinta-ala: 0,37 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 § erityisen tärkeät elinympäristöt: Lähteiköt ja niiden lähiympäristöt; Vesilaki § 2:11a lähteet

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN lähteiköt; EN lehtokorpi

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Aiemmassa alueella tehdyssä luontoselvityksessä rajattu Kopunsuon lähteikkö on muodostunut kahdesta pienestä avolähteestä sekä niistä laskevasta lähdepurosta ja tihkupintaisesta saniaisvaltaisesta lehtokorvesta. Lähteistä laskeva puro on laskenut saniaislehtokorven lävitse pohjoisen suuntaan noin 60 metrin matkan. (Maaniitunlahden ak luontoselvitys 2011). Maastotarkastelussa tässä selvityksessä on todettu, että ko.alue sen jälkeen on vuosien 2020-2025 välillä hakattu ja lähteikön luontoarvot merkittävästi heikentyneet. Arvokas ja mahdollisesti lähdevaikutteinen tai pohjavesivaikutteinen elinympäristö jatkuu tästä kohteesta pohjoiseen päin.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana suojavyöhykkeineen. Kohde on yhä metsälakikohde, vaikka siihen olisi kohdistunut hakkuu, maanmuokkaus tai muu vaurio. Alkuperäisen lähteikön tarkasteleminen ja rajaaminen uudelleen suositeltavaa. Lähteikön luonnontilaisuuden palautuminen ja ennallistaminen on tietyin varauksin mahdollista, vaikkakin aikaa vievää.

A7. Kallioalue

Pinta-ala: 2 ha

Lakiperusteet: Metsälaki 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt, vähätuottoiset kitu- ja joutomaiden elinympäristöt; Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY; Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri.

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Lepakko

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Avoin, laaja ja paahteinen kallioalue ja jyrkänne. Alueella havaittuja lajeja ovat mm. mäkitervakko, metsälauha, lampaannata, tuoksusumake, heinätahtimö, suolaheinä, kalliokieli sekä rohtotädyke. Kallioalueen ympäristössä ja alareunoilla on tehty hakkuita.

Suosituks: Alueen jätetään metsänkäsittelytoimien ulkopuolelle riittävine suojavyöhykkeineen.

A8. Luonnonsuojelualue, Päivölä

Yksityinen luonnonsuojelualue (MRA254953)

Pinta-ala: 6,32 ha

Lakiperusteet: LS alue, Luonnonsuojelulaki 9/2023, § 49, Määräaikainen rauhoitusalue MRA

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään. Alue huomioidaan mahdollisissa ympärillä tehtävissä metsänhoidollisissa toimenpiteissä riittävine suojavyöhykkeineen lajien elinalueen suojelemiseksi ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseksi. Rakentaminen, kaivaminen, maa-ainesten otto, puuston tai muun kasvillisuuden poistaminen luonnonsuojelualueella on kiellettyä tai luvanvaraista toimintaa

A9. Luonnonsuojelualue, Päivölän lähteikkö

Yksityinen luonnonsuojelualue (ERA 239470)

Pinta-ala: 0,36 ha

Lakiperusteet: LS alue; Luonnonsuojelulaki 9/2023, § 49, Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY; Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri, ERA Erityisesti suojeltavan lajin suojelualue

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Idänkirsikorento

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään. Alue huomioidaan mahdollisissa ympärillä tehtävissä metsänhoidollisissa toimenpiteissä riittävine suojavyöhykkeineen lajien elinalueen suojelemiseksi ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseksi. Rakentaminen, kaivaminen, maa-ainesten otto, puuston tai muun kasvillisuuden poistaminen luonnonsuojelualueella on kiellettyä tai luvanvaraista toimintaa

A10. Saniaislehto

Pinta-ala: 3,5 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY; Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: NT, kostea keskiravinteinen lehto

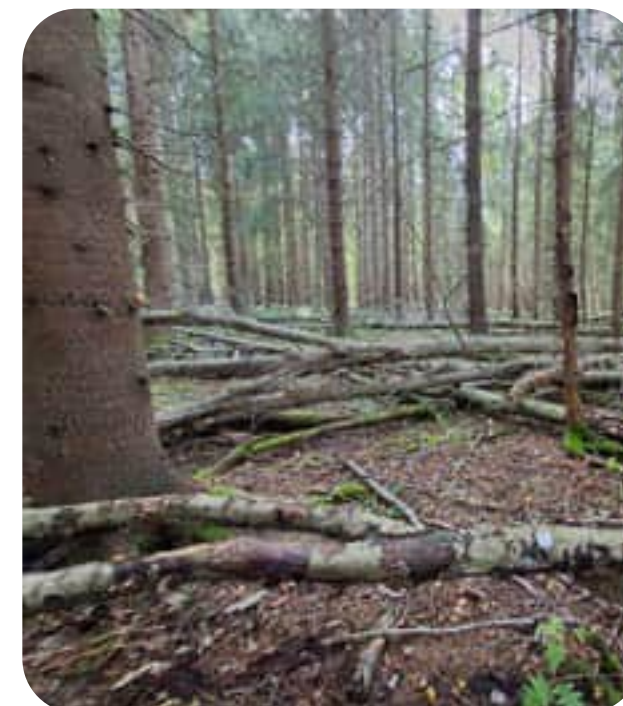
Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava, lepakko

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Avoimesta viljelykäytössä olleesta alueesta kehittynyt kuusivaltainen sekametsä, jossa myös haapaa, koivua ja paljon lahoppuuta. Rehevä ruohomainen kasvillisuus, jossa lehtolajeja, kuten saniaisia.

Kuvion luontotyyppi on sekundääristä kosteaa saniaislehtoa. Lehto tulee todennäköisesti palautumaan lehtokorveksi ajan kuluessa. Monipuolisen putkilokasvilajiston lisäksi alueella on hoitamattomuuden myötä runsaasti lahoppuuta, mikä synnyttää elinolosuhteita mm. sien- ja hyönteislajistolle. (Tuohivehmaan luontoselvitys 2022).

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana, kehittymään edelleen luonnontilaan ja huomioidaan suojavyöhykkeineen maankäytön suunnittelussa. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa. Alue on Tuohivehmaan asemakaavassa merkitty VL-3 alueeksi.

Kopunsuon alueella on runsaasti lahoppuuta ja kolopuita, mikä luo elinympäristön monipuoliselle lajistolle. Alue on kokonaisuutena ja hoitamattomuudesta johtuen arvokas ja tulisi jättää kehittymään edelleen luonnontilaisemmaksi.

A11. Tuore kangas

Pinta-ala: 0,27 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: NT varttunut tuore kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Varttuneempaa mäntyvaltaista talousmetsää. Metsätyyppi on tuore kangas, jonka tyyppilaji mustikka on alueella runsas. (Maanitunlahden luontoselvitys 2023)

Suosituks: Säilytetään puustoisena

A12. Tuore lehtomainen kangas

Pinta-ala: 0,81 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: NT varttunut havupuuvaltainen lehtomainen kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kuusivaltaista, varttunutta metsää. Sekapuuna kasvaa jonkin verran haapaa sekä mäntyä. Metsätyyppi on lehtomaista ja tuoretta kangasmetsää. Aluskasvillisuudessa ruohovartiset kasvit ovat runsaita, mutta myös mustikkaa esiintyy. Lajistoon kuuluvat mm. oravanmarja, käenkaali, metsäimarre ja-alvejuuri, metsäkastikka, jänönsalaatti ja kiolo. Lahopuuta on niukasti. (Maanitunlahden luontoselvitys 2023)

Suosituks: Säilytetään puustoisena

A13. Tuore mustikkatyyppin kangas

Pinta-ala: 0,44 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut havupuuvaltainen tuore kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kuusivaltainen varttunut kangasmetsä. Kuusen lisäksi esiintyy jonkin verran mäntyä sekä koivua ja haapaa. Metsätyyppi on tuoretta mustikkatyyppin kangasta. Lahopuuta on varsin niukasti. (Maanitunlahden luontoselvitys 2023)

Suosituks: Säilytetään puustoisena

A14. Lehto

Pinta-ala: 0,31

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN Tuore keskiravinteinen lehto; NT kostea keskiravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Puusto on suurelta osin nuorta ja lehtipuuvaltaista. Jonkin verran on myös järeämpää puustoa, etenkin haapaa. Puusto on hakattu ilmakuviin perusteella 2000-luvun alkupuolella. Ruohovartista lajistoa ovat hiirenporras, käenkaali, oravanmarja, jänönsalaatti sekä valko- ja sinivuokko. (Tuohivehmaan luontoselvitys 2023)

Suosituks: Säilytetään puustoisena ja jätetään kehittymään luonnontilaan

A.15 Lehtomainen kangas

Pinta-ala: 0,4 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut lehtipuuvaltainen lehtomainen kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kerroksellinen sekametsä Kopunsuon reunassa. Puusto on lehtipuuvaltaista, mutta seassa kasvaa myös kuusta ja mäntyä. Metsätyyppi on lehtomainen kangas. (Tuohivehmaan luontoselvitys 2023)

Suosituks: Säilytetään puustoisena, jätetään edelleen kehittymään luonnontilaan.

A16. Tuore mustikkatyyppin kangas

Pinta-ala: 5,67

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut tuore kangasmetsä

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Yhtenäinen valtatie 25 vartta noudatteleva varttunut tuore mustikkatyyppin kangas. Ylispuuna kasvaa varttuneita mäntyjä ja järeitä kuusia ja aluspuuna haapaa ja pihlajaa. Puusto on kerroksellista. Pihlaja muodostaa paikoin tiheikköä. Metsätyyppi on tuore mustikkatyyppin kangas. Mustikka on aluskasvillisuuden valtalaji. Paikoitellen maa on paljasta nuorten kuusten varjostuksen ja karikkeen vuoksi. (Maanitunlahden luontoselvitys 2023)

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään.

A17. Hiidenvesi rantaluhta

Pinta-ala: 1,45 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU rantaluhdat

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava, lepakko

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Hiidenveden rantaluhdassa kasvaa itäosissa järeitä tervaleppiä sekä koivuja, lisäksi muita lehtipuita kuten tuomea, pihlajaa ja harmaaleppää sekä jokunen kuusi. Luhdassa on kuivempia mätäspintoja ja kosteampia välipintoja. Luhdassa kasvaa mm. vehkaa, ranta-alpia, rantamataraa, punakoisoa, rantayrttiä sekä jonkin verran kurjenmiekkää. Paikoitellen välipinta on veden peitossa. Luhdan ja avoveden välissä on järviruo’sta ja osmankäämistä muodostunut vyöhyke. Alueella on runsaasti kolopuita. (Maaniitunlahden ak 2011 Luontoselvitys). Alueella ei ole edellisen selvityksen jälkeen tapahtunut suuria muutoksia.

Suositukset: Rantavyöhyke jätetään yhtenäisenä alueena rakentamatta ja sen ympärille säilytetään riittävä suojavaöhyke. Ranta-alue toimii myös ekologisena käytävänä, mitä hyödyntävät monet lajit. Kohteen rantapuusto suositellaan säilytettäväksi luonnontilassa. Kohteen vesitasapainoa ei tule muuttaa. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

A18 Haakkoinmaa lehto

Pinta-ala: 0,84 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN tuore runsasravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Lehtoneidonvaippa löytynyt vuoden 2011 luontoselvityksessä, koko maassa rauhoitettu kasvi. (Haakkoinmaan luontoselvitys 2011). Ei havaittu 2026 maastoinventoinnissa, mahdollisesti ajankohdasta johtuen.

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Haakkoinmaan lehto on unsasravinteinen sinivuokko-käenkaalityypin tuore lehtoa. Alue on seka-puustoinen. Myös iäkkäitä puita sekä lahpuuta ja maalahoa kohtalaisesti. Alueella on monipuolinen kääpälaisto. Alapuustossa kasvaa pihlajaa sekä vaahteraa ja pensaskerroksessa kasvaa taikinamarjaa. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. jänönsalaatti, sinivuokko, liillukka, käenkaali sekä mustakonnanmarja.

Suositukset: Alue säilytetään rakentamattomana ja jätetään kehittymään luonnontilaan. Omakotitaloista on alueelle kuljetettu risuja, puutarhajätettä ja roskia. Alueen asukkaiden informoiminen alueen luontoarvoista olisi suotavaa sen säilymiselle.

Haakkoinmaan lehdossa on runsaasti lahpuuta pienellä alueella ja sen takia monipuolista kääpälaistoa.

B1. Torholansuon länsireuna

Pinta-ala: 1,22 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN lehtokorvet

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Torholan keidassuon reunavyöhykkeen koivuvaltainen korpi on edustava lehtipuukorpi, jossa esiintyy runsaasti lahoa, pötkelöitä ja maapuita. Pohjoispuolella on järeitä koivuja ja haapoja. Alue on liito-oravan elinpiiriä ja siellä on runsaasti kolopuita. Alue yhdistyy laajaan Torholansuohon ja toimii ekologisena yhteytenä.

Kääpälajeista alueella on tavattu mm. pötkelökääpä, taulakääpä, pakurikääpä ja melko harvinainen tikankääpä. (Nummela et al. 2005 Luontoselvitys).

Suosituks: Alue suositellaan säilytettäväksi rakentamattomana ja Torholansuon kokonaisuuden huomioon ottaen. Mahdollinen uusi rakentaminen tulee sijoittaa siten, että alue ei pirstaloitu ja siten, että alueen merkittävät luonnonarvot ja ekologinen yhteys säilyvät ja niitä yhdistää yhtenäinen metsäalue. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

B1. Torholansuon reuna-alueita

B2. Tuore lehtolaikku voi toimia ekologisena yhteytenä ja puskurina Porintien varressa.

B2. Torholansuon länsipuolen tuore lehto

Pinta-ala: 0,38 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 § erityisen tärkeä elinympäristö, tuore lehtolaikku; Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN tuore keskiravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Tuore lehto sijaitsee Porintien itäpuolella. Lehdossa kasvaa järeää haapaa, kuusta sekä sekapuustoa. Kuviolla esiintyy melko paljon maapuuta ja kenttäkerroksessa kasvaa kieloa, metsäkastikkaa, kivikkoalvejuurta, jänönsalaattia, lillukkaa ja metsäkurjenpolvea. Lehto on osa liito-oravan elinpiirinä ja toimii mahdollisesti myös ekologisena yhteytenä Porintien yli kumpaankin suuntaan. Sammalistoon kuuluu niukka lehtonokkasammal. (Kuikun alueen luontoselvitys 2022).

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja jätetään metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

B3. Ridalinlahden tervaleppäluhta

Pinta-ala: 0,07 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 §: tervaleppäluhta; EU luontodirektiivi liite I (tervaleppäluhta); Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN tervaleppäluhta

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Lepakko, viitasammakko

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Kapea luonnontilaisen kaltainen luhtainen tervaleppikko, jossa edustava luhtakasvillisuus. Kasvistoon kuuluvat runsaiden punakoison ja järvikortteen lisäksi mm. keltakurjenmiekka, vehka ja terttualpi. (Kuikun alueen luontoselvitys 2022)

Suosituks: Rantavyöhyke jätetään yhtenäisenä alueena rakentamatta ja sen ympärille säilytetään riittävä suojavyöhyke. Ranta-alue toimii myös ekologisena käytävänä, mitä hyödyntävät monet lajit. Kohteen rantapuusto suositellaan säilytettäväksi luonnontilassa. Kohteen vesitasapainoa ei tule muuttaa.

B4. Ridalinlahden pensas- ja avoluhta

Pinta-ala: pinta-ala tarkistettava

Lakiperusteet: Metsälaki10 §: vaihettumissuot; EU luontodirektiivi liite I (vaihettumissuot); Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: DD (puutteellisesti tunnettu pensas- ja avoluhtat)

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Viitasammakko

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Ridalinlahden pohjukassa sijaitseva edustava rantaluhta, joka on sara-ruoholuhtaa. Alueella kasvaa pajua, nuoria tervaleppiä ja hieskoivuja. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. raate, keltakurjenmiekka, pullosara, leveäosmankäämi, terttualpi ja järvikorte. Muuta luhtalajistoa ovat mm. myrkkyykeiso, vehka ja kurjenjalka. (Kuikun alueen luontoselvitys 2022)

Suosituks: Rantavyöhyke jätetään yhtenäisenä alueena rakentamatta ja sen ympärille säilytetään riittävä suojavaiohyke. Ranta-alue toimii myös ekologisena käytävänä, mitä hyödyntävät monet lajit. Kohteen rantapuusto suositellaan säilytettäväksi luonnontilassa. Kohteen vesitasapainoa ei tule muuttaa.

B5. Koillis-Lankila luonnontilainen lehtosäästiö (laikku)

Pinta-ala: 0,09 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 § luonnontilainen lehtolaikku

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU lehdot

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Pienialainen hakkuissa säästynyt lehtolaikku valtaien 25 vieressä. Koon vuoksi vaatimaton luonnonarvoiltaan. Toimii mahdollisesti osana lepakoiden elinpiiriä sekä ekologisena yhteytenä.

Suosituks: Säilytetään mahdollisuuksien mukaan.

B6. Torholansuo

Pinta-ala: 3,46 ha selvitysalueella (suo on laajempi, noin 30 ha alue)

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU metsäkeidassuo

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Sammalet, lajistotarkastelu vaatii päivitystä

Arvoluokka: Paikallisesti arvokas

Torholansuo on koho eli keidassuo. Kohosuon keskiosa on reunoja korkeammalla. Suolla on ollut aiemmin turpeenottoa,

Torholansuo on kohosuo eli keidassuo, jonka keskiosat ovat reuna-alueita korkeammalla

jonka jälkeen suo on jäänyt kehittymään luonnontilaan. Turvehautoihin on muodostunut vetisiä allikoita eli kuljuja, joissa on ns. ruoppapintaa. Näissä on kasvanut maksasammallajeja, kuten silmäkerihmasammalta ja rahkanäivesammalta. Näiden ohella on esiintynyt luonnonarvoja osoittavaa harvinaista viiksisammalta (*Kurzia pauciflora*). (Nummela et al. 2005)

Tämän selvityksen maastotarkastelussa alueella ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia, vaikka edellisestä selvityksestä on aikaa. Selvitysalueella sijaitsee vain kapea alue suokokonaisuudesta. Suoreunakorpien toimii sekä arvokkaana ekologisena yhteytenä Nuuskion suuntaan, että liito-oravan ja monien vaatekuiden lintulajien elinpiirin osana. Torholansuontien itäpuolella sijaitsee avoimempi, mahdollisesti maanlajitusalue tai vastaava, jossa esiintyy runsaasti haitallisia vieraslajeja, mm. kurturuusu ja japanintatar sekä lupiini.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja jätetään kehittymään edelleen luonnontilaan, eikä ojiteta. Ekologisten yhteyksien säilyminen luoteeseen ja kaakkoon on tärkeää. Torholansuo on kokonaisuus, vaikka selvitysalueella siitä sijaitsee vain pieni osa. On suositeltavaa käsitellä suota kokonaisuutena jatkossakin, jotta alue ei sirpaloidu ja sen ekologiset yhteydet ja keskeiset luonnonarvot säilyvät. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

Suon paikallistien puoleisella osalla (osittain selvitysalueen ulkopuolella) sijaitsee todennäköisesti maanlajitusalue, missä on runsaasti haitallisia vieraslajeja. Näiden tarkempi kartoitus ja torjuntasuunnitelma olisi suositeltavaa.

B7. Kuikun tuore lehto

Pinta-ala: 1,49 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN tuore keskiväntinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Lepakko

Arvoluokka: Paikallisesti arvokas

Kuikun talon pohjoispuolella on varttunutta kuusikkoa kasvavaa tuoretta keskivänteistä lehtoa. Lehdossa on paljon maalahoja, pötkelöitä ja pystylahoja. Alempana rinteessä on sekametsää ja haapaa. Kenttäkerroksen kasveja ovat mm. metsäkastikka, lillukka, käenkaali, metsäimare, sinivuokko, jänönsalaatti, sormisara ja valkovuokko. Kuusikko sopii hyvin liito-oravan elinalueeksi. (Kuikun alueen luontoselvitys 2022).

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja kohteen puusto säilytetään.

B8. Mäntyvaltainen kangasmetsä

Pinta-ala: 1,6 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut tuore kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Keski-ikäinen mäntyvaltainen tuore kangas on mustikkatyyppin metsää, jossa ei ole tehty hakkuita vuosikymmeniin ja alue on luonnontilaistunut pikkuhiljaa. Metsä toimii myös puustoisena yhteytenä harjun yli. Lahopuuta on syntymässä. Puuston vanhimmat puut kuitenkin alle 100-vuotiaita. (Koillis-Lankilan luontoselvitys 2012).

Suositukset: Säilytetään rakentamattomana, kehittymään edelleen luonnontilaisemmaksi. Puustoisien ekologisen yhteyden säilyminen tärkeää. Lahopuun jättäminen tärkeää.

Koillis-Lankilan alueen metsät ovat ahkerassa virkistykäytössä ja maa on paikoitellen kulunutta. Alueella on myös hiekka-kuoppia.

B9. Koillis-Lankila kuusikko

Pinta-ala: 2,18 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut tuore kangasmetsä

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: ajuruoho (tien pientareella)

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Varttunut tuore kuusikangasmetsä, jossa tien läheisyydessä järeitä haapoja ja koivuja. Tien vieressä kasvava puusto toimii ekologisena yhteytenä.

Suositukset: Säilytetään rakentamattomana ja puustoisena, puustoiset yhteydet tärkeitä niin tien suuntaisesti, kuin harjun yli.

Haavikkoa Koillis-Lankilassa

Kuusikkoa Pietiläntien läheisyydessä

B10. Koillis-Lankila mäntykangasmetsä

Pinta-ala: 5 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU varttunut tuore kangasmetsä

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Varttunutta noin 50-vuotiaista mäntyvaltaista sekametsää. Alue toimii ekologisena yhteytenä ja sijaitsee liito-oravan elinpiirin rajalla. Voidaan olettaa alueen olevan osa liito-oravan elinpiiriä ja arvokas muiden lajien kulkureittinä.

Suositukset: Säilytetään rakentamattomana ja puustoisena. Etenkin Pietiläntien tien varren järeä puusto tulisi säilyttää yhdyskäytävänä mahdollisissa maankäytön muutoksissa.

B11. Koillis-Lankila lehtoinen viita

Pinta-ala: 0,38 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: NT varttunut lehtomainen kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava, lepakko

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Lehtomainen sekametsä, jossa monilajinen aluskasvillisuus. Alueella suuria lehtipuita, mm. pihlajaa, raitaa ja haapaa. Pensaskerroksessa tuomea, tammea, vaahteraa, vadelmaa, punaherukkaa ja paatsamaa. Kenttäkerroksessa varpulajistoa, mutta myös niitty- ja lehtolajeja.

Suositukset: Säilytetään rakentamattomana ja puustoisena. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa.

Ali- ja Yli – Lankilan alueella maiseman vaihtelevuus -pellot, pihapiirit, metsäsäarekkeet ja ojat- luovat arvokasta elinympäristöä maatalousympäristön lajeille

Lehtokorpi on paikoitellen hyvin märkää, ilmeisesti pohjaveden takia.

C1. Kalkkimäen sekametsä

Pinta-ala: 3,82 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat, NT Varttuneet havupuuvalltaiset lehtomaiset kankaat

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava, pyy

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Luonnontilaisen kaltainen sekametsä koostuu tuoreesta kankaasta ja lehtomaisesta kankaasta, jossa valtapuulajit ovat kuusi ja haapa. Puusto on arvokas sekametsän ja osittain järeän puuston takia. Pensaskerroksessa kasvaa mm. korpipaatsamaa ja pihlajaa, kenttäkerroksessa mustikkaa ja metsäalvejuurta. Luonnontilaisuudesta kertoo runsas maalahopuu, kolopuu ja muu lahopuu. Alue toimii tärkeänä lajien kulkureittinä etelään ja pohjoiseen. Alueella on myös virkistyskäyttöä.

Alue on ollut liito-oravan lisääntymisaluetta edellisen selvityksen aikoihin ja sieltä on runsaasti liito-orava havaintoja. (Asemantien, Ridalinmetsän ja Kalkkimäen luontoselvitys 2014). Tämän selvityksen maastopäivinä liito-oravan jätöksiä ei havaittu, mutta alueen muuttumattomuuden huomioon ottaen, voi edelleen olettaa lajin siellä viihtyvän.

Suosituks: Alue on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu rakentamiseen, eikä sille ole osoitettu suojelumerkintöjä. Mikäli rakentaminen toteutuu kaavan mukaisesti, luontotyyppin ominaispiirteet sekä suojellun lajin, kuten liito-oravan, ruokailualueet saattavat hävitä. Suositellaan rakennuspaikan käytössä erityistä harkintaa tai pienialaista rajaamista, jotta luontotyyppin osa voitaisiin säilyttää esimerkiksi tontin luonnontilaisena osana. Lisäksi liito-oravan ja alueen linnuston uusi ja tarkennettu tarkastelu olisi suotavaa ennen mahdollisia toimenpiteitä. Alueella myös havaittu laji, pyy, on valtakunnallisesti vaarantunut, jonka esiintyminen alueella edellyttää erityistä huomiota suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kalkkimäen sekametsässä esiintyy myös suuria muurahaispesiä

Kalkkimäen alueen hoitamattomilla alueilla esiintyy runsaasti maalahoa ja järeää puustoa.

C2. Kalkkimäki lehtokorpi

Pinta-ala: 0,18 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN lehtokorpi

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Liito-orava

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Luonnontilaisen kaltainen kostea ja paikoin märkä korpi, jossa eri-ikäistä lehtipuuta ja lehtokorven kasvillisuutta, mm. saniaisia, sekä paljon lahoppuuta. Eteläosassa alueella kulkee syvä oja junaradan suuntaisesti.

Liito-orava on pesinyt alueella edellisen luontoselvityksen aikoihin (Asematie, Kalkkimäki, Ridalinmetsä Luontoselvitys 2014). Tässä selvityksessä ei liito-oravan jätöksiä alueella havaittu, mutta koska alueen luontoarvoissa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen verrattuna, voidaan olettaa lajin edelleen alueella viihtyvän.

Suosituks: Alue säilytetään rakentamattomana, puustoisena ja kehittymään edelleen luonnontilaisemmaksi. Mikäli kohteelta on tarpeen poistaa puita, tulee liito-oravan esiintymisen tilanne tarkistaa. Alueen välittömään läheisyyteen ei suositella sijoitettavaksi sellaisia toimintoja, jotka muuttavat alueen ominaispiirteitä. Liito-oravan esiintymisen uusi ja tarkennettu tarkastelu olisi suotavaa. Ekologisten yhteyksien säilyttäminen etelään ja pohjoiseen on tärkeää, sillä Kalkkimäki on alueena jo teiden ja rautatien puristuksessa. Erityisen tärkeää on junaradan reuna-alueen läheisyyteen sijoituvan puuston säilyttäminen, jossa voi olettaa olevan lajien ekologinen yhteys.

Lehtokorpi on paikoitellen hyvin märkää, ilmeisesti pohjaveden takia.

C3. Umpeenkasvanut pelto

Pinta-ala: 0,98 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 49§; Neuvoston luontodirektiivi 92/43/ETY: Tiukasti suojellun direktiivilajin elinpiiri

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit:

VU kostea runsasravinteinen lehto, NT kostea keskiravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: liito-orava

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Lehtipuuvaltainen valoisa vanha peltoalue toimii liito-oravan ja lepakoiden ruokailualueena.

Alue on toiminut viljelysmaana vielä 1960-luvulla, jonka jälkeen se on jäänyt puustottumaan ja kehittymään luonnontilaiseksi. Vanhat tolpat ja piikkilanka-aidat junaradan suuntaisen ojan reunalla viittaavat mahdollisesti myös laidunkäyttöön. Pelto-ajat ovat edelleen alueella näkyvissä. Puusto on noin 50-vuotiaista harmaaleppää ja koivua. Kuviolla kasvaa ruohoisen lehdon kasveja kuten mesiangervoa ja metsäalvejuurta. Pohjavesi on alueella lähellä pintaa. Alueella kasvaa on kostean lehdon lajeja, kuten hiirenporrasta, metsäalvejuurta, sudenmarjaa ja käenkaalia.

Alueella tehdyssä edellisessä selvityksessä vuonna 2014 löytyi liito-oravan jätöksiä. Lehtipuut soveltuvat lajin ruokailupuiksi. Harvapuustoinen lehtipuumetsikkö ja viereinen peltoaukea arvioitiin myös hyväksi lepakon saalistusalueeksi. (Asematie, Ridalinmetsä, Kalkkimäki Luontoselvitys 2014)

Suosituks: Alue on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu rakentamiseen, eikä alueelle ole osoitettu suojelumerkintöjä. Mikäli rakentaminen toteutuu kaavan mukaisesti, luontotyyppien ominaispiirteet sekä suojellun lajin ruokailualue häviävät. Mikäli mahdollista, suositellaan rakennuspaikan käytössä harkintaa tai pienialaista rajaamista, jotta luontotyyppien osa voitaisiin säilyttää esimerkiksi tontin luonnontilaisena osana.

C4. Tuore kangas

Pinta-ala: 0,71 ha

Lakiperusteet: -

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit:

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Tuore kangasmetsä, jossa kasvaa mäntyvaltaista metsää. Lähinnä alemmassa latvuserroksessa on suhteellisen paljon kuusta, minkä lisäksi metsässä kasvaa jonkin verran koivua. Kasvilajistoon kuuluu yleisiä tuoreiden kankaiden kasveja kuten mustikka, metsälauha, puolukka, kevätpiippo ja kielo.

Suosituks: Säilytetään puustoisena

C5. Puolukkatyyppin kuivahko kangasmetsä-kokonaisuus

Pinta-ala: 67,77 ha

Lakiperusteet: Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: harjumetsät (9060)

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN puolukkatyyppin kuivahko kangasmetsä

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: yövilkka (*Goodyera repens*)

Arvoluokitus: Kansallisesti arvokas (perustelut: direktiiviluontotyyppi Direktiiviluontotyypit ovat aina vähintään maakunnallisesti, mutta useimmiten valtakunnallisesti ja EU-tasolla arvokkaita luontokohteita. Edustavat kuivan ja kuivahkon kankaan harjumetsät täyttävät kriteerit)

Aiemmassa luontoselvityksessä (Nummelan lentokentän ak muutoksen luontoselvitys 2022) rajatut 12 puolukkatyyppin kuivaa kangasmetsäkuvioita on yhdistetty yhdeksi alueeksi. Ne on luokiteltu edustavuudeltaan merkittäviksi puolukkatyyppin kuivahkoiksi kangasmetsiksi. Yhdessä nämä muodostavat arvokkaan ja laajan harjumetsäkokonaisuuden, joka kuuluu EU:n direktiiviluontotyyppeihin.

Puusto on pääosin komeaa varttunutta männikköä, mutta mukana on myös hieman nuorempaa puustoa. Paikoitellen alemmassa kerroksessa on koivua ja kuusta. Lahopuun määrä on vähäinen. Kasvilajisto on alueelle tyypillinen; kanervaa, puolukkaa, mustikkaa, kieloa, lampaannataa, metsälauhaa, metsäkastikkaa. Tällä alueella on laajaa virkistysarvokäyttöä. Paikoitellen maa on kulunut liiallisesta kulutuksesta ja metsänkäsittelystä.

Suosituks: Säilytetään arvokas ja Suomen mittakaavassa harvinainen harjuluontotyyppi. Alueelle voidaan ohjata virkistyskäyttöä. Edustavat harjumetsät tarvitsevat suunnitelmallista ja hyvin kevyttä metsänkäsittelyä säilyttääkseen arvokkaat piirteensä, mm. valoisuuden ja avoimuuden. Alikasvoskuusen harventamista suositellaan jatkossakin. Valikoiva poimintahakkuu vain tarpeen mukaan ilman koneita on suositeltavaa, sillä harjumaa on eroosio- ja kulutusherkkää. Lahopuun määrää olisi hyvä lisätä jättämällä metsään mahdolliset tuulenkadot ja maalaho paikoilleen. Tykkylumen johdosta katkenneet puut voi jättää pötkelöiksi ja näin kehittää alueen luonnon monimuotoisuutta. Alue on huomioitu asemakaavassa merkinnällä s-6 (alue, jolla ympäristö säilytetään). Alueelle ohjataan virkistyskäyttöä- huomioitu Lentokentän vireillä olevassa asemakaavoituksessa (ehdotusvaihe nähtävillä 7.6.-13.8.2025).

C6. Tuore kangas

Pinta-ala: 0,71 ha ja 1,25 ha

Lakiperusteet: Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: harjumetsät (9060); VU tuore kangas

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN puolukkatyyppin kuivahko kangasmetsä

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Tuoreet kangasmetsälaikut, joissa tiheää, mäntyvaltaista harjumetsää. Alemmassa kerroksessa on kuusta ja koivua. Alueella on keloja ja joitakin maapuita. Kenttäkerroksessa mustikkaa, metsälauha, kangasmaitikkaa, puolukkaa, kanervaa kevätpiippoa ja kieloa. Edustavuus merkittävä. (Nummelan lentokentän ak muutoksen luontoselvitys 2022)

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja puustoisena. Kuusettumisen estämiseksi saattaa olla tarpeen yhdistää kevyttä metsänkäsittelyä luontotyyppin säilymiseksi. Liiallista tiheyttä on tärkeää ehkäistä. Tärkeää jättää lahopuut, järeät säästöpuut ja huolehtia eri-ikäisestä kasvustosta.

C7. Lentokentän avoin paahdeympäristö

Pinta-ala: noin 35 ha

Lakiperusteet: Luonnonsuojelulaki 4 luku 27 §

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: Paahdeympäristö

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: esitellään tekstissä

Arvoluokitus: Kansallisesti arvokas (Perustelu: Harvinainen uuselinympäristö ja paahdeympäristö, jolla elää huomattava määrä uhanalaisia ja suojeltavia lajeja.)

Uhanalaiset ja muuta arvokkaat kasvilajit vuoden 2019 kartoituksissa (Nupponen ja muut 2020) ovat olleet: ahokissankäpälä (*Antennaria dioica*), kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*), keltamaite (*Lotus corniculatus*), masmalo (*Anthyllis vulneraria*), ketomaruna (*Artemisia campestris*), kanervisara (*Carex ericetorum*). Perhosista esiintyvät uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat pikkuarokoisa (*Delplanqueia dilutella*) ja nunnakirjokoisa (*Pyrausta cingulatus*), erittäin uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat maitekiiltokääriäinen (*Cydia succedana*) ja ajuruohovarsikoi (*Klimeschia transversella*) sekä vaarantuneet kallioiskätkökääriäinen (*Cochylidia heydeniana*), suppukaitakoi (*Monochroa ferrea*), sianpuolukkapussikoi (*Coleophora arctostaphyli*), kissankäpäläpussikoi (*C. pappiferella*), ajuruohosulkanen (*Merrifieldia leucodactyla*) ja käpäläjäytäjäköi (*Scrobipalpa murinella*). Silmälläpidettäistä perhoslajeista esiintyvät käpäläsulkanen (*Platyptilia tesseradactyla*), kärsämölaikkukääriäinen (*Epiblema graphanum*), viherämittäri (*Thalera fimbrialis*), mansikkavarsikoi (*Tinagma perdicellum*) ja maitepunatäplä (*Zygaena filipendulae*). Silmälläpidettävistä on havaittu myös ajuruohoruskolude (*Rhopalus distinctus*), korentolude (*Chorosoma schillingii*), kenttänaamiokärpänen (*Myopa fasciata*) ja vaskivakomehiläinen (*Halictus confusus*) (Nummelan lentokentän asemakaavamuutoksen luontoselvitys 2022). Lentokenttä lähiympäristöineen on ollut myös merkittävä palosirkkan (*Psophus stridulus*) esiintymisalue Uudellamaalla. (Kaava N199 Nummelan Lentokentän asemakaavamuutos 2023).

Nummelan lentokenttä ja sen välittömät lähiympäristöt muodostavat poikkeuksellisen ja valtakunnallisesti arvokkaan paahdeympäristön. Uuselinympäristöksi luokiteltu alue on muodostunut ja säilynyt ihmisvaikutuksen ja lentokentän toiminnan ansioista. Toisaalta lentokentällä tehtävät muutokset ja rakentaminen uhkaavat alueen herkkää tasapainoa. Viimeksi kentällä on tehty kunnostustöitä 2019-2020, jonka jälkeen hyönteisten esiintyminen on romahtanut ja säilynyt lähinnä kentän pohjoispäädyssä.

Suosituks: Lentokentän paahdeympäristön lajiston säilyminen edellyttää jatkuvaa lajiston seurantaa ja kartoitusta sekä lentokenttätöimintojen ja luontoarvojen yhteensovittamista. Rajattu ja harkittu ihmistoiminta on edellytys koko paahdeympäristölle. Asiantuntijoiden konsultointi alueen muutoksia suunniteltaessa on välttämätöntä. Arvokkaan lajiston lisääntymis- ja leviämismahdollisuuksia lentokentän ympäristöön tulisi selvittää. Tehtyjen paahde-elinympäristöjen ja ekologisten käytävien luominen voisi auttaa paahdeympäristön lajeja liikkumaan alueelta toiselle ja tuoda arvokasta geeniinainesta populaation ulkopuolelta. Alueella on vireillä oleva asemakaavoitus (ehdotusvaihe nähtävillä 7.6.-13.8.2025), jossa paahdeympäristöt huomioitu luo-7-merkinnällä: Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

D1. Veikkola puro

Pinta-ala: 0,49 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 §: Purot ja niiden välittömät lähiympäristöt; Metsäkeskuksen erityisen tärkeä elinympäristö, kohde nro 15

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: EN havumetsävyöhykkeiden purot ja pikkujoet

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Maakunnallisesti arvokas

Porintien ja Kaukoilantien väliin jäävä Oinasjoen sivuhaara. Puron ympäristö järeeä kuusikangas-metsää.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana, puustoisena ja metsänkäsittelyn ulkopuolelle suoja-
vyöhykkeineen.

D2. Kaukoila, tuore tervaleppälehto

Pinta-ala: 0,57

Lakiperusteet: Metsälaki10 §: Metsäkeskuksen erityisen tärkeä elinympäristö, kohteet nro 7 ja 9; tervaleppälehdot

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU-EN tuore keskiravinteinen-Tuore runsasravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kuvio käsittää Metsäkeskuksen erityisen tärkeät elinympäristöt numerot 7 ja 9. Kuviot ovat on järeeä tervaleppälehtoa.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja puustoisena

D3. Kaukoila tuore lehto

Pinta-ala: 0,38 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 §, Metsäkeskuksen määrittämä erityisen tärkeä elinympäristö, kohde nro 5

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: VU-EN Tuore keskiravinteinen-Tuore runsasravinteinen lehto

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: Aholeinikki

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kaukoilantien ja peltoaukeiden väliin jäävä pienialainen lehtolaikku, jonka pellon puoleisella reunalla on pienialainen kallioketo. Kuviolla kasvaa runsaasti erittäin järeeä koivua sekä haapaa, myös kolopuita on runsaasti. Pensaskerroksessa kasvaa tuomea, pihlajaa ja iäkkäitä katajia, jotka viittaavat vanhaan laidunalueeseen tai hakamaahan. Lehdossa on paljon lahopuita sekä kolopuita ja kääpälajistoa. Kenttäkerroksessa mm. kieloa, reuna-alueilla perinnebiotoopeille tyypillisiä indikaattorikasveja mm. aholeinikkiä sekä isomaksaruohoa ja keltamaksaruohoa.

Suosituks: Säilytetään rakentamattomana ja kehittymään luonnontilaan. Pienialainen kohde on koostaan huolimatta tärkeä monimuotoisuuskohde ja ekologinen yhteys, jonka kautta pääsee Kaukoilan suunnalta Porintielle ja mahdollisesti sen yli.

D4.Kokkokallio, jyrkänne

Pinta-ala: 0,54 ha

Lakiperusteet: Metsälaki10 §; erityisen tärkeä elinympäristö: jyrkänne. Metsäkeskuksen erityisen tärkeä elinympäristö nro 50.

Uhanalaiset ja muut arvokkaat luontotyypit: Kalliojyrkänteet

Uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit: -

Arvoluokitus: Paikallisesti arvokas

Kalliopaljastumat, kivikot ja louhikot muodostavat vain noin 2,5 % Suomen maapinta-alasta, mutta niillä elää pinta-alaan suhteutettuna runsas kasvi- ja eläinlajisto. Kokkokallion kalliojyrkänne on arvokas luontotyyppi, joka tarjoaa elinympäristön monille lajeille, pesä- ja piilopaikkoja mm. peto-linnuille, pöllöille ja lepakoille. Kallio- ja jyrkännealueilla kasvaa omanlaisensa kasvilajisto. Kokkokallio jyrkänteineen on myös tärkeä maisema-alue ja virkistysalue.

Suosituks: Jätetään luonnontilaan.

Kaukoilan tuore lehto

4.8.1 Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Selvitysalueella esiintyy yllä kuvattujen arvokkaiden kohteiden ja lakikohteiden lisäksi runsaasti alueita, joilla on arvoa monimuotoisuutta tukevin kohteina. Näillä alueilla ei ole tunnistettu uhanalaisia lajeja tai erityisiä luontotyyppi-arvoja, mutta ne toimivat merkittävänä osana ekologista verkostoa ja puskurivyöhykkeitä. Alueet tukevat luonnon monimuotoisuutta tarjoamalla lajeille elinympäristöjä, siirtymäreittejä ja lisääntymisalueita sekä ylläpitävät maiseman rakenteellista monimuotoisuutta. Monilla tällaisilla alueilla on myös laidunnushistoriaa tai ne ovat osa entistä maatalousympäristöä, mikä nostaa alueiden luonnonarvoja.

Tuohivehmaan alue on entistä maatalousaluetta. Kuvassa näkyvät lehtipuustoinen peltosaareke ja peltolähteikköjen paikat puustoisina. Ilmakuva vuodelta 1955, Maanmittauslaitos, historialliset ilmakuvat.

Veikkolan rakennettu kosteikko on monipuolinen luonnon monimuotoisuusalue

Taulukko: Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet (kohteet merkitty kartta 4.)

Nro	Kohde	Perustelut
1	Maaniitunlahti	Haavikko arvokas, myös kookkaita tervaleppiä ja koivuja
2	Maaniitunlahti veneranta	Venerannan ympäristön kookkaat lehtipuut, kolopuita
3	Tuohivehmaa	Lehtipuultainen metsäsaareke, ollut osa laidunta
4	Tyrnoja; patoaltaat, alajuoksu, rantametsät	Lehtipuusto, tervalepät, pajukko, ekologinen yhteys, lajirikkaus
5	Kallioalue	Kalliolajistoa
6	Kuusikko	Sekapuustoa, lahoppua, haapaa
7	Tuore mustikkatyyppin kangas	Järeä puusto
8	Sekametsä	Varttunutta kuusi-haapa sekametsää
9	Lehto	Monilajinen lehto
10	Kopunsuo	Arvokas luonnontilaistuva suo, paikoin korpimaisia piirteitä, monimuotoinen (lisäkartoitusta suositellaan)
11	Ridalinlahden ranta-aluekonaisuus	Monipuolinen ranta- ja lintukohde, kalojen kutualue, vaate-las ja harvinainen lajisto, lahoppu, kääpä- ja sammallajisto
12	Laaja rantaluhta ja rantametsä	Hyvin säilynyt, linnustollisesti arvokas, tärkeä elinympäristö hyönteislajeille ja sammakkoeläimille, laidunnushistoriaa (arvokas jos säilyy avoimena)
13	Vanhan tilan pihapiiri	Arvokas lintujen ja lepakoiden kannalta
14	Luonnontilaistuva oja	Arvokas kosteikkoympäristön lajeille
15	Sekametsä	Harjulajisto, paahdepiennar, eläinten kulkureitti
16	Mäntyvaltainen sekametsä	Monilajinen, vaihteleva puusto, lepakoiden syönnösalue, ekologinen yhteys
17	Haapavaltainen sekametsä	Paljon haapaa, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas, eläinten kulkureitti
18	Lehtomainen täyttömaa	Eläinten kulkureitti ja syönnösalue
19	Metsittynyt hiekkakuoppa	Eläinten kulkureitti
20	Monilajinen lehto	Pienellä alalla rikasta lajistoa

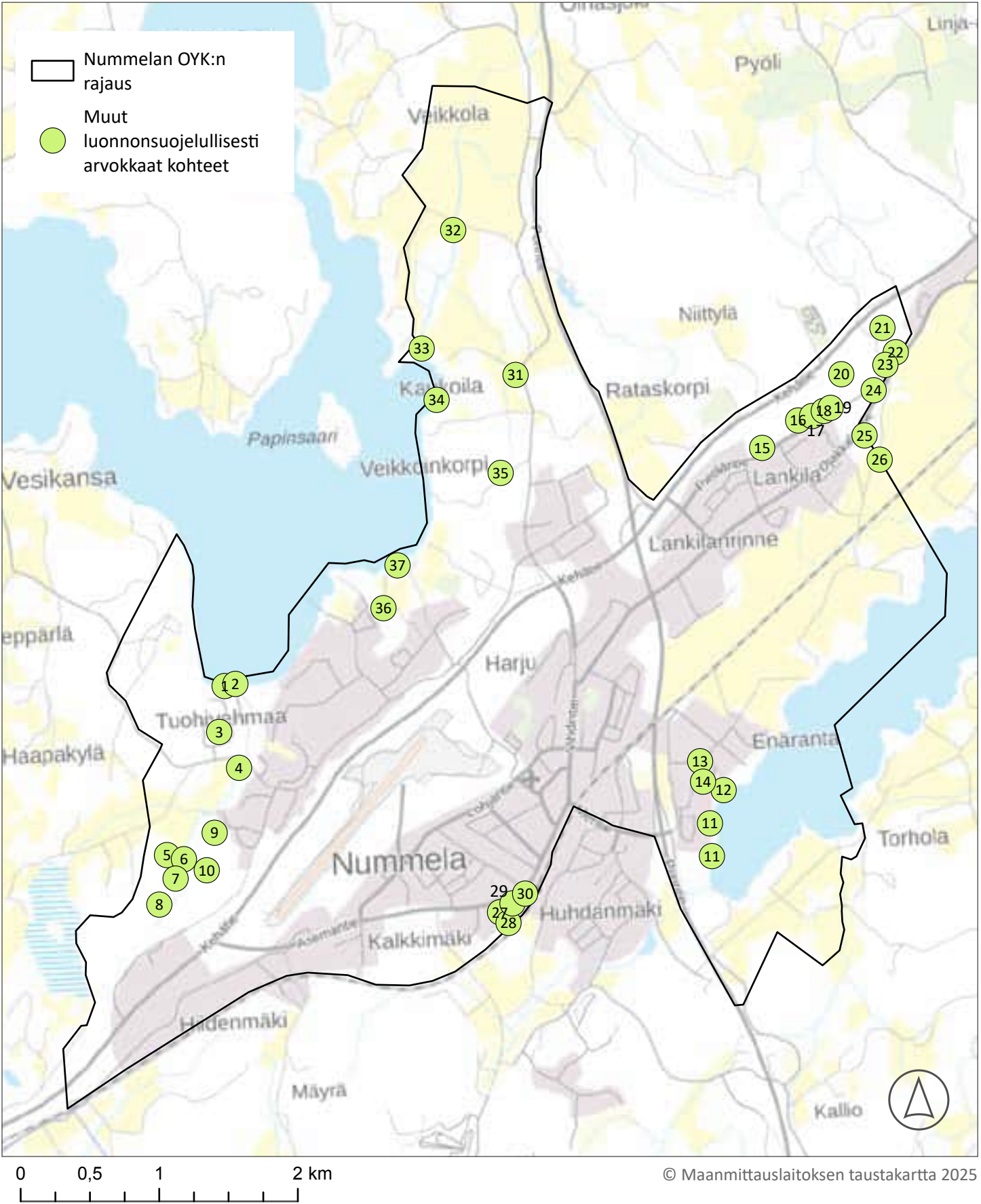

Nro	Kohde	Perustelut
21	Havumetsäkangas	Ekologinen yhteys harjun yli
22	Lehtoreunus	Monilajinen, lepakoiden ja liito-oravien kulkureitti
23	Haapa-leppälehto	Monilajinen, liito-oravan ja lepakoiden siirtymäreitti, lepäily- ja ruokailualue
24	Mäntykangas, rinneketo	Ketolajeja, mahdollinen eläinten kulkureitti
25	Lehtomainen sekametsä	Monilajinen, lepakoiden syönnösalue
26	Tiheäpuustoinen lehto	Tiheäpuustoinen lehto, hyvä luonnontila
27	Tuore kangas	Muinaisjäännökset, monipuolista lajistoa
28	Lehto	Vanhahkot kuuset, sekapuustoisuus.
29	Lehtomainen sekametsä	Vanhahkot kuuset, sekapuustoisuus, lahoppuusto
30	Vanha pelto/pelto	Lepakoiden mahdollinen saalistusalue ja siirtymäreitti
31	Järeät haavikot	Järeitä haapoja, kolopuita kummankin puolen tietä, siirtymäreitti liito-oravalle ja muulle lajistolle
32	Rakennettu kosteikko	Monipuolinen lajisto, ekologinen käytävä, (hoitotoimenpiteitä vaaditaan umpeenkasvun ehkäisemiseksi)
33	Oinasjoki ja jokisuisto	Lajistollisesti monipuolinen, linnustollisesti arvokas ekologinen käytävä
34	Rantaluhta	Lajistollisesti arvokas, sammakkoeläinten elinalue
35	Suo	Pienialainen suo, monipuolinen lajisto
36	Kopun kartanon metsät ja vanhat pellot	Monipuolinen kokonaisuus, koostuu sekametsistä ja avoalueilta, vanhaa maatalousympäristöä, runsaasti lahoppuuta
37	Kopunlahden ranta-alueet	Tärkeä ekologinen käytävä

Kaukoilan ranta-alue on monipuolinen ympäristö monille lajeille.

Kartta 4. Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

4.9 Vieraslajit

Maastoinventoinneissa havaittiin runsaasti erilaisia haitallisia vieraslajeja ja vieraslajeja. Vieraslajit uhkaavat luonnon monimuotoisuutta leviämällä aggressiivisesti, muuttamalla elinympäristöään ja syrjäyttämällä muut kasvilajit. Erityisen huolestuttavaa vieraslajien esiintyminen on lakikohteilla sekä arvokkailla luontotyypeillä. Vieraslajien torjuntaan ja hallintaan on useita keinoja. Alueiden ja lajien kartoittaminen on torjunnan suunnittelun lähtökohta. Laki velvoittaa maanomistajaa huolehtimaan vieraslajien leviämisen ehkäisystä ja niiden torjunnasta/hävittämisestä.

Vieraslajien esiintymistä ja niiden torjuntasuunnitelmaa olisi hyvä tarkastella erikseen. Vieraslajien leviämisen estäminen on tärkeä osa kunnan luonnon monimuotoisuusstrategiaa.

Tyrynojan pohjoispuolelle on levittänyt haitallista vieraslajia jättipalsamia.

5. Johtopäätökset ja suositukset maankäytön suunnittelulle

5.1 Kaavamerkintäsuositukset

Tässä selonteossa on käytetty seuraavia lyhenteitä kaavamerkintäsuosituksiin:

- **luo**

Yleinen merkintä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle (metsä, kallio, lehto, perinnebiotooppi).

- **s/suojelualue**

Suojelualue. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisen eläinlajin lisääntymis- tai levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

- **luo-2**

Arvokas lehto, jalopuumetsikkö tai muu erityisen monimuotoinen kasvillisuusalue.

- **luo-3**

Perinnebiotooppi (niitty, haka, kalliokedot), usein harvinaisten kasvien tai hyönteisten elinympäristö.

- **luo-4**

Arvokas kallio- tai kivikkoalue, jossa harvinaista kasvillisuutta tai geologisia arvoja.

- **luo-5**

Vesistön ja rantavyöhykkeen luonnontilainen osa (esim. lähteikkö, puro, lintuvesi).

- **Luo/s**

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, jolla on lisäksi erityinen suojeluarvo

- **luo + ekologinen yhteys (viheryhteystarve)**

Alue on tärkeä paitsi itsessään myös osana eläinten liikkumiskäytäviä.

- **SL luonnonsuojelualue**

Luonnonsuojelulain nojalla perustettu tai varattu suojeltavaksi

Taulukko: Arvokkaiden kohteiden kaavamerkintäsuositukset.
 Liittyy karttaan nro 3. Arvoluokituksessa on käytetty lyhenteitä P = Paikallisesti arvokas,
 M = Maakunnallisesti arvokas ja K = Kansallisesti arvokas

Nro	Kohde	Arvoluokka	Kaavamerkintäsuositus
A1	Tuohivehmaa noro	P	s/suojelualue
A2	Haakkoinmaa lehto ja noronotko	P	luo-2
A3	Haakkoinmaa lähteikkö	P	luo-5
A4	Peltolähteiköt	M	luo-5
A5	Tyrynojan purolaaksokokonaisuus	M	SL tai luo/s +ekologinen yhteys
A7	Kallioalue	P	luo-4
A8	Lsl Päivölä	M	SL
A9	Lsl Päivölän lähteikkö	M	SL
A10	Saniaislehto	P	Luo/s (Tuohivehmaan asema- kaavassa VL 3 aluetta)
A11	Tuore kangas	P	luo+ekologinen yhteys
A12	Tuore lehtomainen kangas	P	luo+ekologinen yhteys
A13	Tuore mustikkatyyppin kangas	P	luo+ekologinen yhteys
A14	Lehto	P	luo+ekologinen yhteys
A15	Lehtomainen kangas	P	luo+ekologinen yhteys
A16	Tuore mustikkatyyppin kangas	P	luo+ekologinen yhteys
A17	Hiidenvesi rantaluhta	P	luo-5/luo+ekologinen yhteys
A18	Haakkoinmaa lehto	M	luo-2
B1	Torholansuon länsireuna	M	SL
B2	Torholansuon länsipuolen tuore lehto	P	luo+ekologinen yhteys
B3	Ridalinlahden tervaleppäluhta	M	SL

Nro	Kohde	Arvoluokka	Kaavamerkintäsuositus
B4	Ridalinlahden tervaleppäluhta	P	SL
B5	Lehtolaikku	P	luo/s+ekologinen yhteys
B6	Torholansuo	P	luo/s+ekologinen yhteys
B7	Kuikun tuore lehto	P	luo-2/s
B8	Mäntyvaltainen kangasmetsä	P	luo+ekologinen yhteys
B9	Koillis-Lankila kuusikko	P	luo+ekologinen yhteys
B10	Koillis-Lankila mäntykangasmetsä	P	s/suojelualue +ekologinen yhteys
B11	Koillis-Lankila lehtoinen viita	P	s/suojelualue +ekologinen yhteys
C1	Kalkkimäki, sekametsä	M	SL rajaous asemakaavan VL alueelle (pyy)
C2	Kalkkimäki, lehtokorpi	M	SL
C3	Kalkkimäki, umpeenkasvanut pelto	P	luo
C4	Tuore kangas	P	luo+ekologinen yhteys
C5	Puolukkatyyppin kangasmetsä- kokonaisuus	K	luo/s+ekologinen yhteys
C6	Tuore kangas	P	luo+ekologinen yhteys
C7	Avoin paahdeympäristö	K	luo/s
D1	Veikkola puro	M	luo-5
D2	Kaukoila tuore tervaleppälehto	P	luo-2
D3	Kaukoila tuore lehto	P	luo-3
D4	Kokkokallio jyrkäne	P	luo-4

Taulukko: Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet ja suositukset kaavamerkinnöille.
 Liittyy karttaan nro 4.

Nro	Kohde	Kuvaus arvoista	Kaavamerkintä-suositus
1	Maaniitunlahti	Haavikko arvokas, myös kookkaita tervaleppiä ja koivuja	luo
2	Maaniitunlahti veneranta	Venerannan ympäristön kookkaat lehtipuut, kolopuita	luo
3	Tuohivehmaa	Lehtipuuvaltainen metsäsaareke, ollut osa laidun-ta	luo
4	Tyrynoja; patoaltaat, ala-juoksu, rantametsät	Lehtipuusto, tervalepät, pajukko, ekologinen yhteys, lajirikkaus	luo/s
5	Kallioalue	Kalliolajistoa	luo
6	Kuusikko	Sekapuustoa, lahopuuta, haapaa	luo
7	Tuore mustikkatyypin kangas	Järeä puusto	luo
8	Sekametsä	Varttunutta kuusi-haapa sekametsää	luo
9	Lehto	Monilajinen lehto	luo-2
10	Kopunsuo	Arvokas luonnontilaistuva suo, paikoin korpimai-sia piirteitä, monimuotoinen	luo/s
11	Ridalinlahden ranta-aluekokonaisuus	Monipuolinen ranta- ja lintukohde, kalojen ku-tualue, vaatelias ja harvinainen lajisto, lahopuu, kääpä- ja sammallajisto	luo/s+ekologinen yhteys
12	Laaja rantaluhta ja ranta-metsä	Hyvin säilynyt, linnustollisesti arvokas, tärkeä eli-nympäristö hyönteislajeille ja sammakkoeläimille, laidunnushistoriaa (arvokas jos säilyy avoimena)	luo/s+ekologinen yhteys
13	Vanhan tilan pihapiiri	Arvokas lintujen ja lepakoiden kannalta	ma/v tai ma-alue
14	Luonnontilaistuva oja	Arvokas kosteikkoympäristön lajeille	luo
15	Sekametsä	Harjulajisto, paahdepiennar, eläinten kulkureitti	luo+ekologinen yhteys
16	Mäntyvaltainen sekametsä	Monilajinen, vaihteleva puusto, lepakoiden syön-nösalue, ekologinen yhteys	luo+ekologinen yhteys
17	Haapavaltainen sekametsä	Paljon haapaa, luonnon monimuotoisuuden kan-nalta arvokas, eläinten kulkureitti	luo+ekologinen yhteys
18	Lehtomainen täyttömaa	Eläinten kulkureitti ja syönnösalue	luo+ekologinen yhteys
19	Metsittynyt hiekkakuoppa	Eläinten kulkureitti	luo+ekologinen yhteys

Nro	Kohde	Kuvaus arvoista	Kaavamerkintä-suositus
20	Monilajinen lehto	Pienellä alalla rikasta lajistoa	luo
21	Havumetsäkangas	Ekologinen yhteys harjun yli	luo+ekologinen yhteys
22	Lehtoreunus	monilajinen, lepakoiden ja liito-oravien kulkureitti	luo+ekologinen yhteys
23	Haapa-leppälehto	monilajinen, liito-oravan ja lepakoiden siirtymä-reitti, lepäily- ja ruokailualue	luo+ekologinen yhteys
24	Mäntykangas, rinneketo	ketolajeja, mahdollinen eläinten kulkureitti	luo+ekologinen yhteys
25	Lehtomainen sekametsä	monilajinen, lepakoiden syönnösalue	luo+ekologinen yhteys
26	Tiheäpuustoinen lehto	tiheäpuustoinen lehto, hyvä luonnontila	luo 2+ekologinen yhteys
27	Tuore kangas	muinaisjäännökset, monipuolista lajistoa	luo-suojavyöhyke yhdistettynä aluei-siin C1-C3
28	Lehto	vanhahkot kuuset, sekapuustoisuus.	luo-suojavyöhyke yhdistettynä aluei-siin C1-C3
29	Lehtomainen sekametsä	vanhahkot kuuset, sekapuustoisuus, lahopuusto	luo-suojavyöhyke yhdistettynä aluei-siin C1-C3
30	Vanha pelto/pelto	lepakoiden mahdollinen saalistusalue ja siirtymä-reitti	luo+ekologinen yhteys
31	Järeät haavikot	järeitä haapoja, kolopuita kummankin puolen tietä, siirtymäreitti liito-oravalle ja muulle lajistolle	luo+ekologinen yhteys
32	Rakennettu kosteikko	monipuolinen lajisto, ekologinen käytävä, (hoito-toimenpiteitä vaaditaan umpeenkasvun ehkäise-miseksi)	luo+ekologinen yhteys
33	Oinasjoki ja jokisuisto	lajistollisesti monipuolinen, linnustollisesti arvo-kas ekologinen käytävä	luo+ekologinen yhteys
34	Rantaluhta	Lajistollisesti arvokas, sammakkoeläinten elinalue	luo-5
35	Suo	pienialainen suo, monipuolinen lajisto	luo/s
36	Kopun kartanon metsät ja vanhat pellot	Monipuolinen kokonaisuus, koostuu sekametsis-tä ja avoalueista, vanhaa maatalousympäristöä runsaasti lahopuuta	luo+ekologinen yhteys
37	Kopunlahden ranta-alueet	Tärkeä ekologinen käytävä	luo+ekologinen yhteys

5.2. Johtopäätökset

Vaikka selvitysalueen tiivis taajamarakenne ja liikenneväylät ovat asettaneet merkittäviä paineita luonnonarvojen säilymiselle, alueella esiintyy vielä poikkeuksellisen runsaasti arvokkaita luontotyyppisiä ja lajistoa. Niiden säilyminen edellyttää ekologisten verkostojen jatkuvuuden ja elinympäristöjen yhtenäisyyden tarkkaa huomioimista maankäytön suunnittelussa.

Selvitysalueen merkittävimmät luonnonarvot keskittyvät monimuotoisiin ja ekologisesti arvokkaisiin kokonaisuuksiin, joita esiintyy erityisesti Tyrnojan ympäristössä, Ridalinlahden ja Maanitunlahden alueilla, Torholansuolla, Kalkkimäellä sekä Nummelanharjulla. Näillä alueilla esiintyvät luontotyyppit ovat poikkeuksellisen monipuolisia, ja niiden luonnonsuojelullista arvoa korostavat useat uhanalaiset luontotyyppit, sekä monimuotoiset vesiluontotyyppit. Maankäytön suunnittelua ohjaavat suositukset näiden kohteiden huomioimiseksi on esitetty erikseen kunkin kohteen yhteydessä.

Laajempien arvokokonaisuuksien ohella selvitysalueella esiintyy myös alueelle tyypillisiä pienialaisia luontokohteita, kuten lehto- ja kangasmetsälaikkuja sekä hajanaisesti sijoittuvia vesiluontotyyppisiä. Vaikka nämä kohteet ovat pienempiä tai arvoltaan vähäisempiä, ne täydentävät alueen ekologista verkostoa ja vahvistavat luonnon monimuotoisuutta kokonaisuudessaan.

Tärkeimmät ekologiset yhteydet luokitellaan luonnonsuojelullisesti arvokkaiksi alueiksi, joiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa on suositeltavaa. Yhteyksiä ei tulisi katkaista, kaventaa merkittävästi tai muutoin heikentää siten, että niiden ekologinen toimivuus vaarantuu.

Toimivien ekologisten yhteyksien leveys on tyypillisesti 400–500 metriä, ja vähimmäisleveytenä voidaan pitää 250–300 metriä. Mikäli yhtey-

kaventuu alle vähimmäisleveyden, kapeikon pituuden tulisi olla lyhyempi kuin sen leveys (Väre & Krisp 2005). Selvitysalueella tällaisen yhteyden säilyttäminen on paikoin haastavaa ja jopa mahdotonta, johtuen olemassa olevasta rakentamisesta ja liikenneväylistä. Tästä huolimatta selvitysalueella tulisi pyrkiä säilyttämään yhtenäisiä viheralueita ja luonnonarvoatkumia, sekä niin sanottuja luonnon monimuotoisuuden ”hotspotteja”, joita yhdistävät rakentamattomat alueet. Erityisesti vesistöjen rannat ja yhtenäiset varttuneet puustoiset alueet muodostavat arvokkaita ekologisia yhteyksiä, jotka tulee turvata maankäytön suunnittelussa.

Arvokkaita alueita yhdistävät alueet voivat olla esimerkiksi eri-ikäisiä metsiä, pienvesiä, vesistöjen rantoja, viljelyalueita tai rakennettujen alueiden reunoja seurailevia puustonauhoja ja puoliavoimia vyöhykkeitä. Näiden avulla ylläpidetään koko selvitysalueen ekologista toimivuutta ja luonnon monimuotoisuutta.

Huolellisesti laaditun luonnonarvojen ja ekologisten verkostojen selvityksen hyödyntäminen tarjoaa kunnalle vahvan perustan kestäväälle ja suunnitelmalliselle maankäytölle. Se on strateginen työkalu, joka tuo mukanaan monipuolisia hyötyjä päätöksenteolle, elinympäristön laadulle ja kunnan imagolle. Luonnonarvoiltaan heikentyneille arvokkaille alueille on mahdollista harkita myös suunnitelmallista ennallistamista. Ekologinen kompensatio tulee kysymykseen eri asteineen, joita ovat luonnonhaitan vähentäminen, haitan ennaltaehkäisy ja lieventäminen, hyvitystoimet ja täysimääräinen ekologinen kompensatio. Lisähyöty luonnolle tai luonnon tilan paraneminen edellyttää, että hyvitys ylittää ennallistamisen arvon ja lisää luonnon monimuotoisuutta.

Enäjärven rantavyöhykkeet ovat monimuotoisia. Rantojen puusto ja pensaikat ovat arvokas elinympäristö ja ekologinen käytävä monille lajeille.

Lähteet:

- Destia Oy 2023. Kaava N199 Nummellan lentokentän asemakaavamuutos, Vihti Pohjavesiselvitys.
- Envibio Oy 2022. Nummellan lentokentän asemakaava muutosten luontoselvitys, Luonto- ja ympäristötutkimus.
- Euroopan Union EUR-Lex, Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A31992L0043>
- FCG ja Suunnitteluteknikka Oy 2019. Laajat yhtenäiset metsä- ja peltoalueet, Vihdin kunta.
- Finlex, Suomen säädöskokoelma. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadskokoelma>
- Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry; Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla 2010. Muutonaikaiset kerääntymisalueet 2018. Metsälintujen pesimäalueet 2018.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. ja Liukko, U-M. 2019. Suomen laji- en uhanalaisuus Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018: Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.
- Luonnonvarakeskus 2025. Suurpetohavainnot (luettu 10.9.2025) <https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/suurpetohavainnot/suurpetohavainnot>
- Luontotieto Keiron Oy 2004. Enärannan asemakaavahanke, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2005. Nummellan eteläosien osayleiskaava, Luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2008. Nummellan eteläosien osayleiskaava, Täydentävä selvitys: Kasvillisuus ja linnusto.
- Luontotieto Keiron Oy 2008. Enärannan eteläosan asemakaava N 144 Luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron 2011. Maaniitunlahden asemakaava N 156, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2018. Nummellan lentokentän hallien lupahakemus, Selvitys palosirkoista.
- Luontotieto Keiron Oy 2022. Tuohivehmaa AK N163, luontoselvitys.
- Luontotieto Keiron Oy 2023. Tuohivehmaa AK N163 luontoselvitys.
- Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2022. Kuikun alueen luontoselvitys.
- Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna (luettu 2.9.2025). <https://www.kyppi.fi/>
- Mäkelä, K. & Salo, P., 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle – 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43 | 2023.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö I | 2017.
- Nupponen 2019. Muistio Vihdin Nummellan lentokentän kunnostustoimien maastokatselmuksesta.
- Nupponen, Nieminen & Nupponen 2020. Vihdin Nummellan lentokentän uhanalaisten perhoslajien ja palosirkan esiintymisselvitys ja elinpaikkojen hoito-ohjeiston laadinta vuonna 2019.
- Nupponen, Nieminen & Paukkunen 2021. Vihdin Nummellan lentokentän uhanalaisten perhoslajien, palosirkan ja myrkkypistiäisten seurantoja ja selvityksiä vuonna 2020.
- Projoplan Oy 2019. Kaava N199 Nummellan Lentokentän asemakaavamuutos Asemakaavan selostus.
- Salminen, O. M. 2010. Nummellan Portti: Kestävän taajamavesienhallinnan kosteikkopuisto. Arkkitehtuuri, Vihdin kunta ja Uudenmaan ELY-keskus.
- Silvestris luontoselvitys Oy 2011. Haakkoinmaan luontoselvitys.
- Silvestris Luontoselvitys Oy 2012. Koillis-Lankilan luontoselvitys.
- Silvestris luontoselvitys Oy 2014. Asematie, Kalkkimäki, Ridalinmetsä Luontoselvitys.
- SLTY 2023. Lepakkokartoitusohje.
- Suomen Luontotieto Oy 2010. Vihdin Nummellanharjun käyttömahdollisuuksien kartoitukseen liittyvä luontoarvojen perusselvitys.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikainen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Uudenmaan liitto 2012. Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU).
- Vihdin kunnan metsäsuunnitelma 2025-2034
- Vihdin kunnan Lumo-ohjelma 2024-2030 (Ympäristönsuojelu ja-valvonta 2023).
- Vihdin kunnan luonnon monimuotoisuusohjelma 2024–2030
- Vihdin strateginen yleiskaava VISY 2050
- Vihti tekninen ympäristökeskus 2015, Kaava N 171 Nummela, Kalkkimäenrinteen asemakaavamuutos.
- Vuola, A., 2025. Nummellan osayleiskaavan maisemaselvitys- ja analyysi LUONNOS 2025. Vihti.
- Väre, S. & Krisp, J., 2005. Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. Suomen ympäristö 780, Ympäristöministeriö. Helsinki.

Nummelan osayleiskaavan luontoselvitys
2025

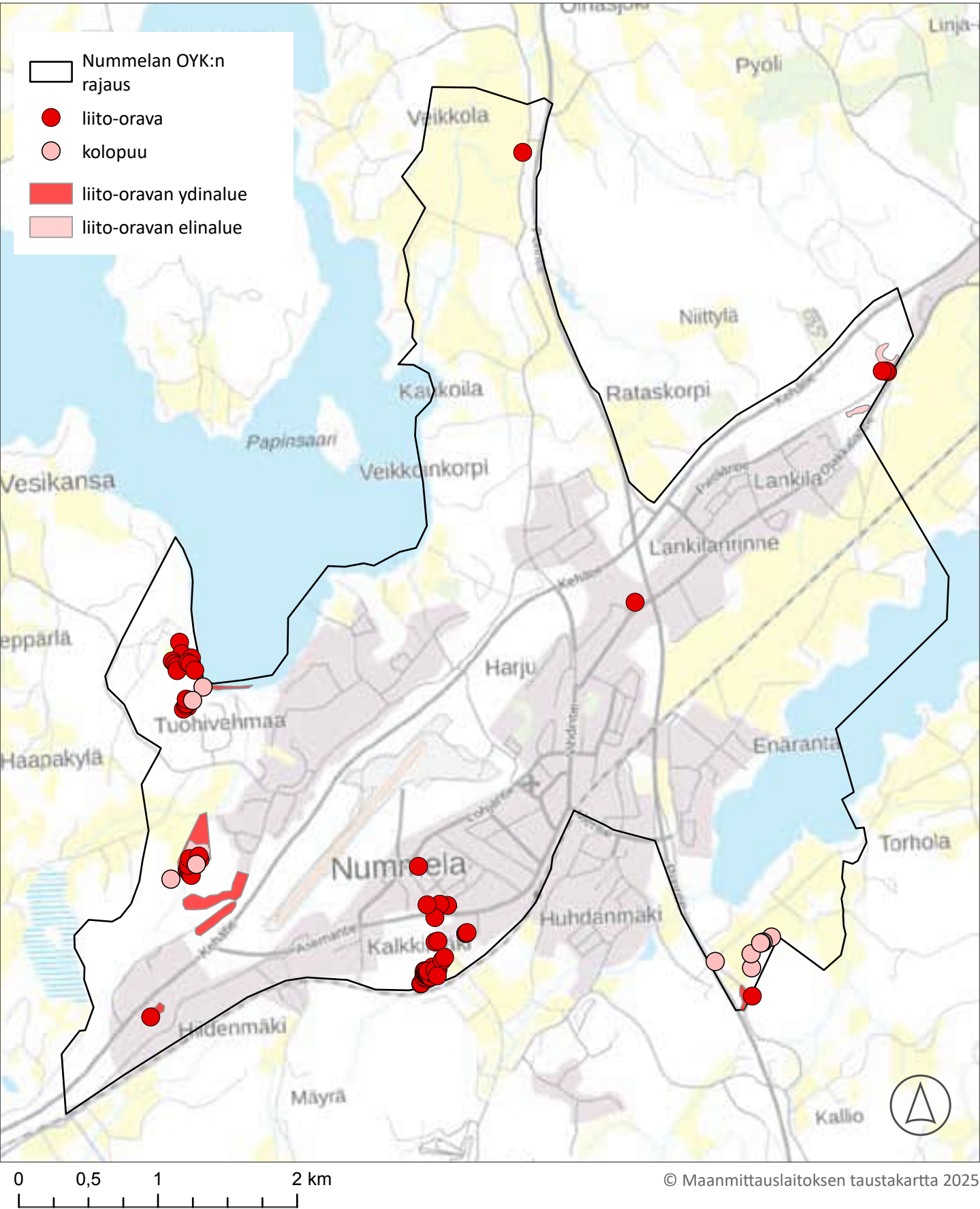

Luontoselvitys

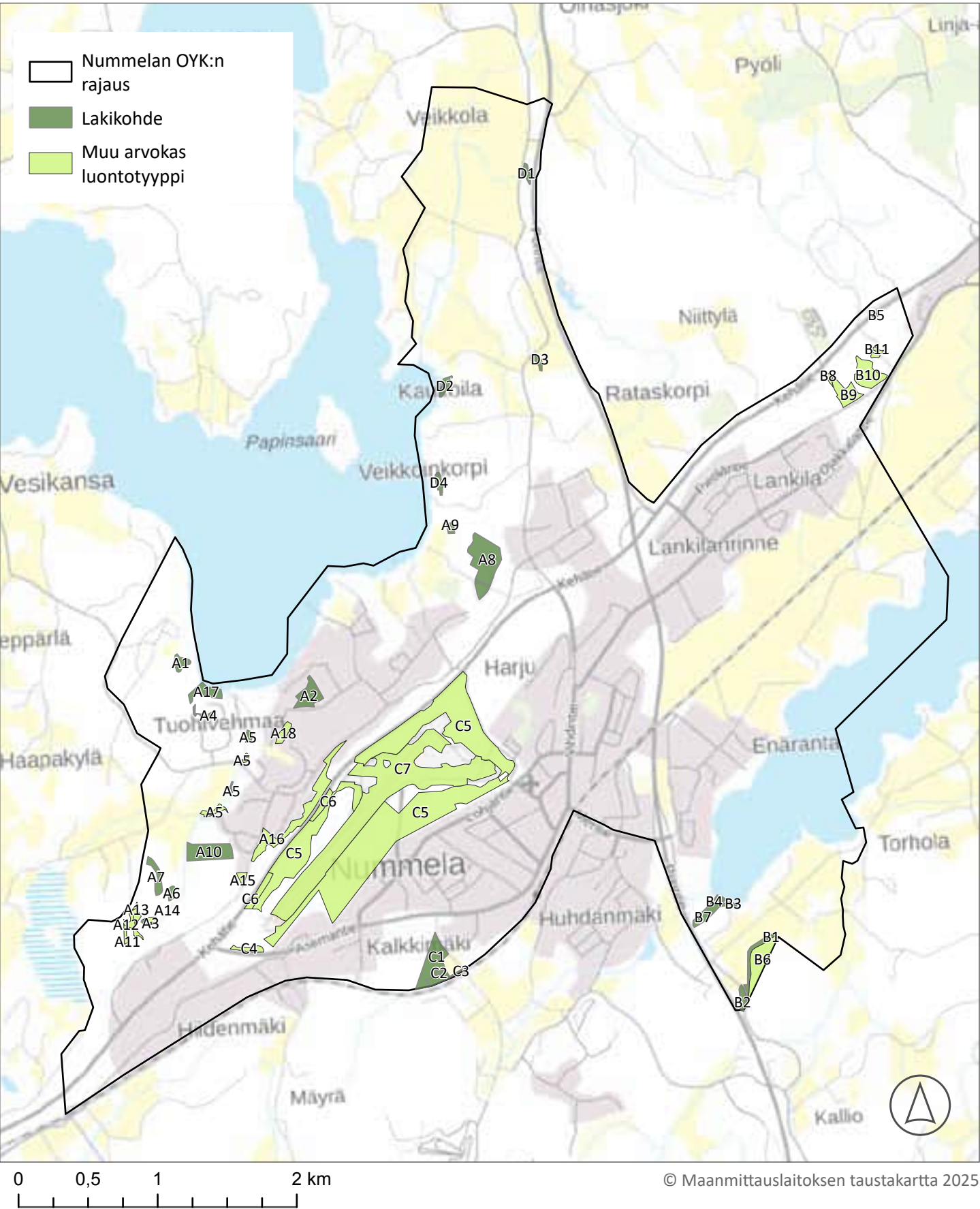
– Nummelan osayleiskaava 2025

- *Liite 1. Liito-orava*
- *Liite 4 Eriyisen tärkeät luontotyytit ja lakikohteet*
- *Liite 5. Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet*
- *Liite 6. Arvokkaat linnustoalueet*
- *Liite 7. Ekologiset verkostot*

LIITE 1. Liito-orava

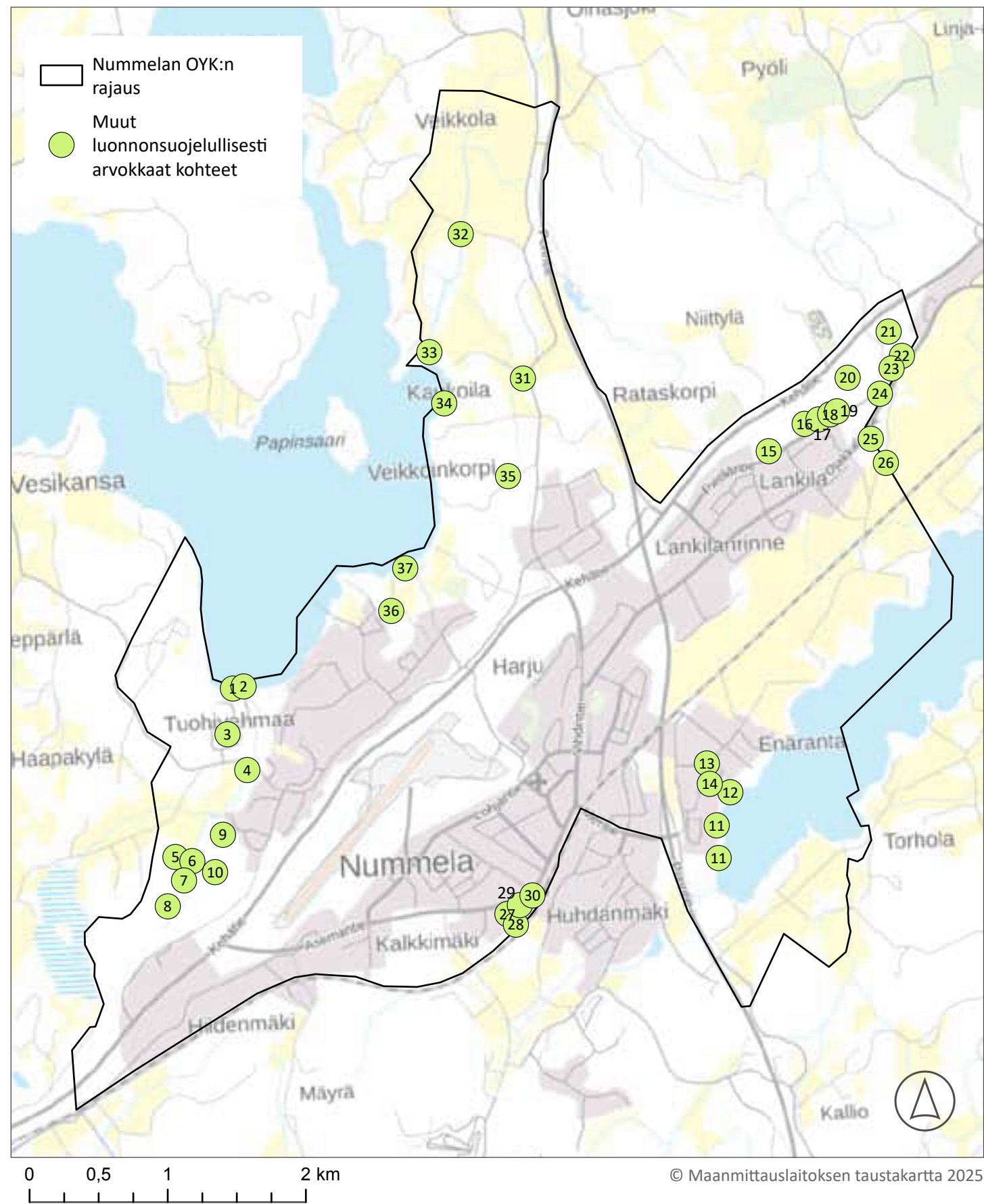

LIITE 4. Erityisen tärkeät luontotyytit ja lakikohteet

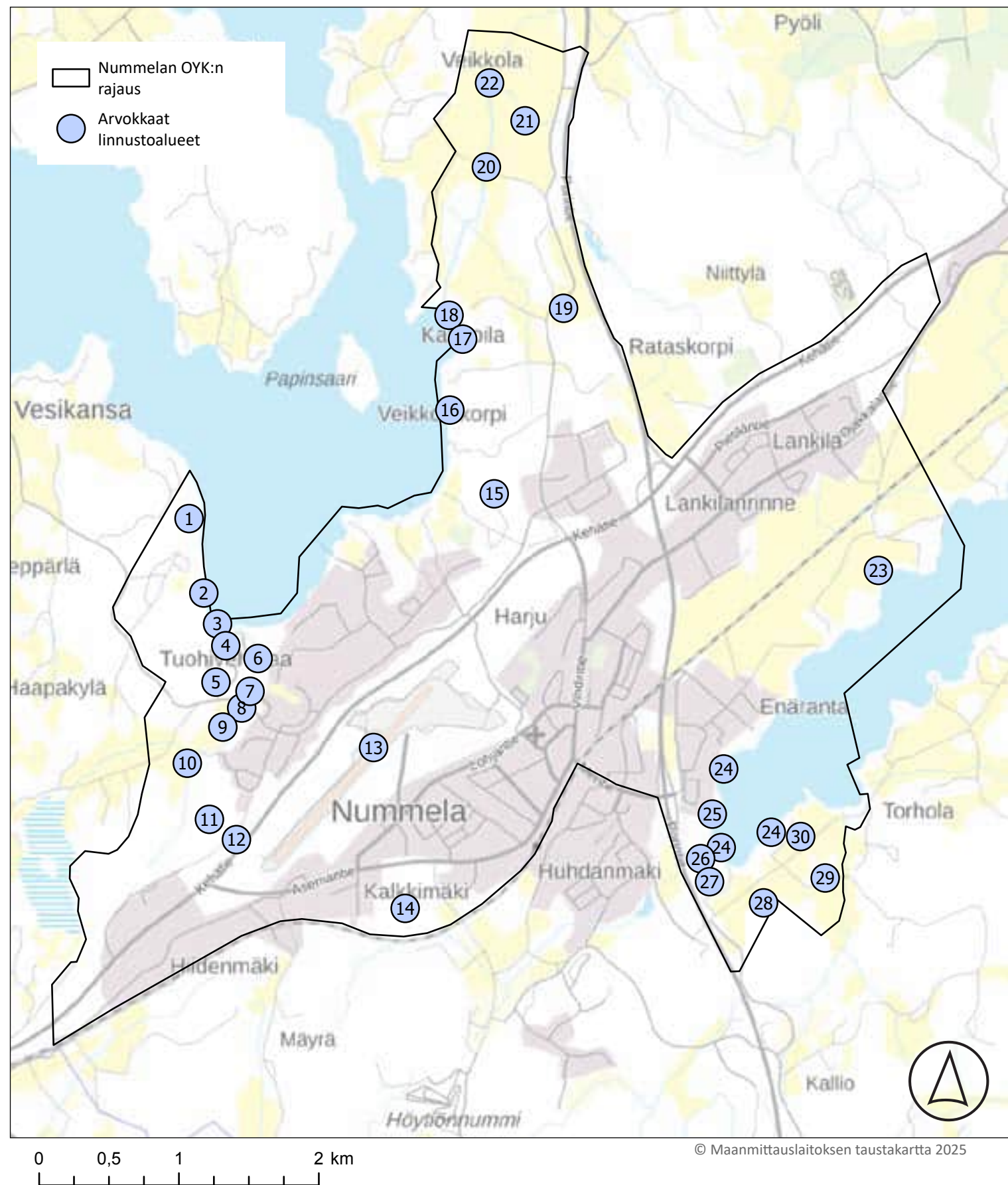

LIITE 5. Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

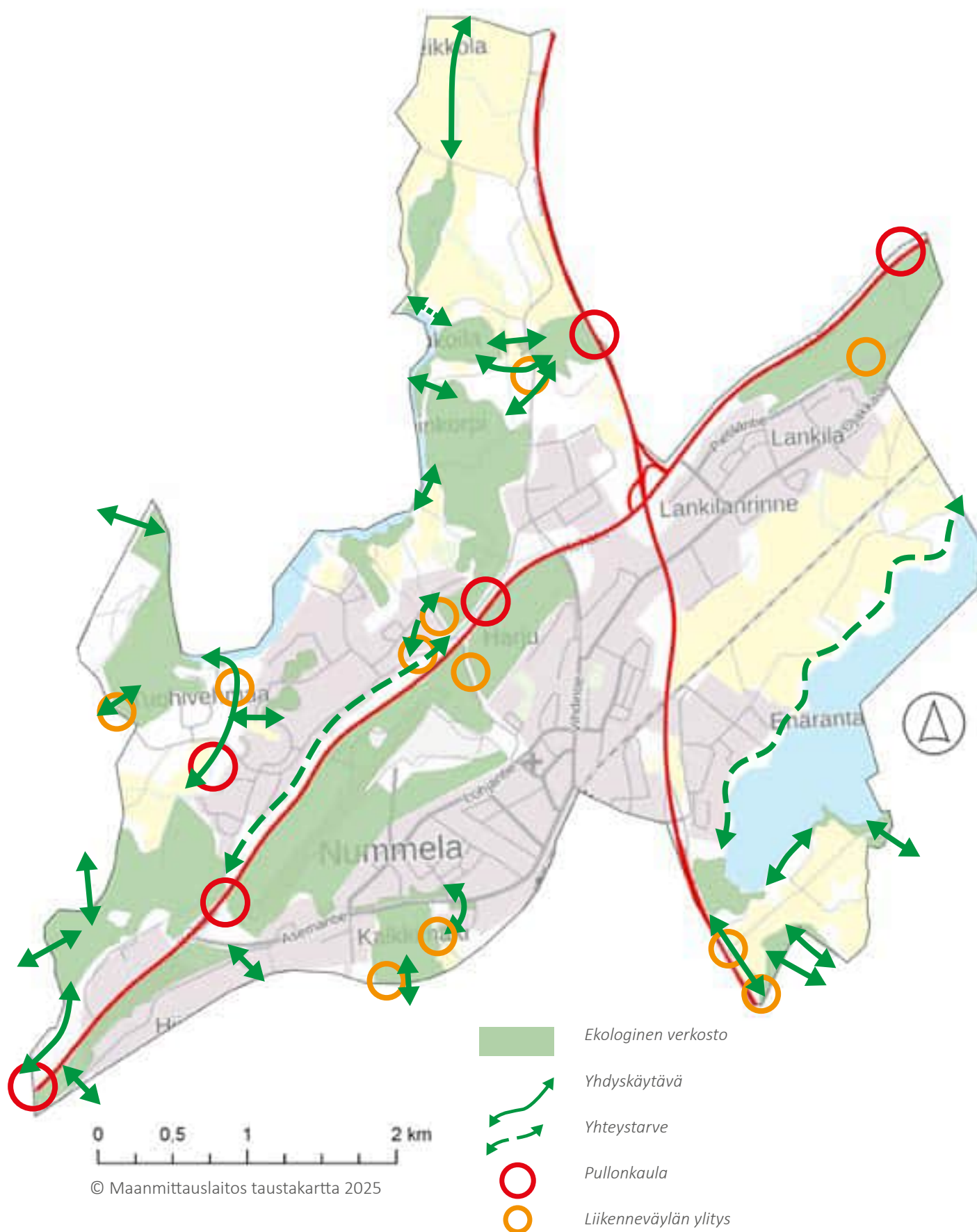

LIITE 6. Arvokkaat linnustoalueet

LIITE 7. Ekologiset verkostot

© Maanmittauslaitos taustakartta 2025